

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 40.—
za en mesec 3.50—
za Nemčijo celoletno . . . 45.—
za ostalo inozemstvo . . . 50.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 38.—
za en mesec 3.—
v upravi prejemajo mesečno . . 2.50—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 8.—
za Nemčijo celoletno . . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . . 13.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petstvrsta K 1.—
Izaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi ref

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Zakaj dvojna mera z begunci?

Goriško je bilo razdeljeno v tri sku-
pine z ozirom na vživanje begunske pod-
pore. Begunci iz prve skupine so bili ne-
kako prisljeni vrniti se v svoje kraje na-
zaj, ker bi sicer v tujini ne vživali nobene
podpore več. In vendar so mnogi izmed
njih svoje hiše doma imeli celo porušene
ali pa po vojaštvu zelo poškodovane!

Čudno pri vsem tem je, da ne pripada
n. pr. Trstu ali Istri prav nobeni izmed
zgoraj navedenih treh skupin. In vendar so
— kar se tiče bivanja — Trst in Istria
mnogo na boljšem kakor katerikoli kraj
prve skupine na Goriškem. Kajti v Trstu
in Istri so vsaj hiše še ostale cele. Na Go-
riško so se zadevni begunci morali vrniti.
Begunci iz Trsta in Istre pa smejo še na-
dalje ostati na svojih mestih po Kranjskem
in Štajerskem in drugod ter mirno še na-
dalje prejemati begunsko podporo ter
podporo v obleki, perilu in obutvi. Zakaj
ta dvojna mera?

Zahtevamo, da prejemajo vsi begunci,
ki so se vrnili na Goriško, begunsko pod-
poro ter podporo v obleki, perilu in
obutvi, kakor jo prejemajo begunci iz
Trsta in Istre. Če jo prejemajo zadnji, jo
morajo prvi z vso pravico prejemati sto-
krat prej! Kajti begunci iz Goriškega so
morali zapustiti svoj dom vsled višjega
povelja in so vsled tega povsod trpeli
ogromno škodo, dočim begunci vsaj iz
Trsta niso takega povelja nikdar dobili.

Mi smo gotovo prvi, ki beguncem iz
Trsta privoščimo vso podporo, toda isto-
časno zahtevamo, da je vlada vsaj enako
pravična nasproti tistim, ki jih je ona pa-
hnila v nesrečo, da torej tem ne odreka
podpore, ki jo dovoljuje onim, ki so se iz
Trsta prostovoljno podali v begunstvo.

Prosimo zadevne kroge, da to zadevo
na korist onih beguncev uredijo, ki so se
že vrnili na Goriško nazaj. Ti jo najbolj
potrebujejo!

In to toliko bolj, ker uživajo železni-
ški uslužbenci, ki so se svoječasno naha-
jali na Goriškem, poleg svoje plače in
z njo združenih doklad vse begunske pod-
pore zase in za vse člane svojih družin,
dasi se nahajajo izven Goriške, ne kot be-
gunci, ki so morali zapustiti svoj dom in
svoje polje in svoj vinograd, ampak kot
državni nastavljeni, ki so izven Goriške
ostali v prav isti službi, ki so jo imeli na
Goriškem in niso radi tega nikakoli pravi
begunci, ker bi se sicer moralo označiti
vse uradnike za begunce, ki jih vlada iz
ene dežele premesti v drugo!

Če torej ti železniški uslužbenci uživa-
jo begunsko podporo in podporo v ob-
leki, perilu in obutvi, — in mi jo tudi
njim privoščimo iz srca —, dasi jih nihče

ne bo imenoval begunce v pravem pomenu
besede, potem jo morajo imeti še nadalje
z vso pravico vsi oni, ki so se morali
vrniti ali ki se prostovoljno vračajo na
Goriško nazaj. —

Enaka pravica za vse! Ampak pred-
vsem pravica in pravičnost onim, ki jim
gre vsled najhujšega vojnega gorja! Kajti
govori se, da podpore ne bodo več uživali
nobene tisti, ki se na Goriško vračajo na-
zaj. Tu se kaže zopet sistem, ki hoče
ravno našemu ljudstvu na Goriškem one-
mogočiti, da bi se gospodarsko moglo opo-
moči, tisti sistem, ki bi najraje videl, da bi
naš narod na Goriškem izginil, da bi kak
tujec prostor dobil...

Lord Robert Cecil o položaju.

London, 19. aprila. Reuter: Lord Ro-
bert Cecil je govoril v Hitchinu. Sedanja
kriza je resnejša, kakor je bila katerakoli
prej. Ne skrbi me končni izid, a noben tre-
nutek ni bil tako usoden, kakor je seda-
nji. Slišal sem, da so nemški častniki, pre-
den se je pričela ofenziva, na nevtralnih
dvorih hoteli postaviti, da bodo Nemci v 14.
dneh ločili armade zaveznikov. Pretekli
je že mesec, a kar so nameravali, se jim
ni posrečilo. Neumno bi bilo misliti, da se
je bitka končala. Doba pred nami ni go-
tova, nihče ne ve, koliko časa bo trajala.
Sovražnikov ne podcenjujemo. Pred nami
so v toliko, ker so se na vojsko pripravljali
50 let. Pristrčno si smemo častiti, ker
naši sodržavljani niso le bili štiri leta
Nemcem kos, marveč so jim tudi pokazali,
da angleška srčnost ne zaostaja za nemško
vežbanostjo. Kljub temu, da smo izvedli
tako velike reči, ne smemo podcenjevati
velikanskega dobička, ki so ga imeli od
neprestanega vežbanja naši sovražniki.
Nemčiji ne koristi samo njeno vojaško
vežbanje, marveč tudi njena zanesljiva le-
ga in koncem koncev na zahodnem boji-
šču tudi enotno vrhovno poveljstvo. Vesel
sem, ker smem povedati, da smo v zadnjih
dneh ukrenili potrebne odredbe, ki bodo
to zelo vzravnale. Sir Douglas Haig in
drugi naši hrabri vojskovodje so popolno-
ma pritrdili, ker smo podredili naše čete
popolnoma poveljstvu generala Focha. On,
slavni junak, potrebuje vse svoje sijajne
lastnosti za težko nalogo, ki se mu stavi:
v vsem ga podpiramo. Če so tudi sovražne
pridobitve še tako strašne, le ne verja-
memo, da zadoščajo odločiti bitko njemu
v korist, a zagrešiti ne smemo napake
lahkomisljenega optimizma. Cecil je opo-
zarjal na to na odkritja kneza Lichnow-
skega in na druge okoliščnosti z namenom
dokazati, da Anglija ni iskala vojske. Re-
kel je, da je Nemčija, kar je popolnoma
jasno, še ravno taka, kakršna je bila, ko

se je pričela vojskovati. Svetu zatrjuje, da
si želi miru, njen namen je pa, da bi uspa-
vala Anglijo tako, da bi zmanjševala svo-
je napore, kar bi ji olahkotilo njen napad.
Zdaj so se razkrinkali, pričeli so napad,
o miru zdaj ni niti govora. Staro besedi-
čenje »nobenih aneksij, nobenih odškod-
nin« so vrgli v zrak; drugega zdaj ne ču-
jemo, kakor o nemških aneksijah, odškod-
ninah in jamstvih za priporočanje moči
nemške vojaške kaste in zaslužjenja ce-
lega sveta. Ne more se dvomiti, da se vojs-
kuje Nemčija za prostost sveta. Vsak, ki
zdaj trdi, da žele Nemci mirno živeti s
svojimi sosedi in da so pripravljeni skleniti
pravičen mir, prostovoljno vara samega
sebe.

Iz italijanske zbornice.

V italijanski zbornici je 21. t. m.

ministrski predsednik Orlando

rekel, da mora parlament v prvi vrsti svo-
jo pozornost osredotočiti na bitko na za-
hodu in se zavedati njene važnosti za bo-
dočnost sveta. Četudi Italija ve, da bo naj-
brže tudi sama zapletena naravnost v boj,
je poslala navdušeno pomoč v Francijo.
Kmalu bodo italijanski polki v Pikardiji in
Flandriji razvili svoje prapore. Zaupljivo
pričakuje odločilne boje.

Zunanji minister Sonnino

je na koncu seje naprosil poslanca Cirid-
nija, naj ne vztraja na svoji interpelaciji o
mirovnih pogajanjih, zaradi katerih se je
vnela zadnje čase mednarodna polemika.
Umeva, zakaj se poslanci zanimajo za
vprašanja, ki jih je povzročila polemika
med Czerninom in avstro-ogrsko vlado.
Iz ozirov na javne koristi želi, naj se o tej
zadevi ne razpravlja.

Z ozirom na razne interpelacije in
vprašanja poda o dejstvih sledečo izjavo:

Zavezniki so italijansko vlado poučili
o dejstvih. Formelno se ni upirala, a za-
veznikom je izrazila svoje absolutno pre-
pričanje, da ti predlogi in razgovori ne
bodo rodili praktičnega uspeha. Vlada je
vedno sodila, da gre za sovražne spletke,
s katerimi so nameravali sejati nezaupa-
nje in spore med zavezniki, kar bi njih
vojskovanju koristilo, ker mora vsako po-
ročilo o mirovnih pogajanjih naše narode,
kar je uljivo, uspavati.

Pri sestanku v St. Jeanni de Mau-
rienne dne 19. aprila 1917 smo skupno z
našimi zavezniki o stremljenjih A vstrijie v
vseh točkah obravnavali do jedra.

Postopali smo v popolnem soglasju z
našimi zavezniki. S posebnim zapisnikom
smo ugotovili, da bi ne bilo oportuno, če
bi bili uvedli mirovna pogajanja, ker bi se
bil takratni položaj z njimi težko ogrožal

in oslabil trdno slogo zaveznikov. Sicer se
pa italijanska vlada ni nikdar ne posredno
in tudi ne neposredno udeleževala v ka-
kršnikoli okoliščnosti kakega podobnega po-
izvedovalnega mnenja pri sovražnikih.

To izjavlja tudi zato, da izpodbija
kratko in jedrnatost tla tistim zavrtnim
govornikom, ki jih v kraljevini razširjajo
sovražniki ali pa defaitisti vseh vrst o
bajnih pogojih, ki naj jih je ponujala nam
Avstrija in o naših pogajanjih s sovražni-
kom. (Pritrjevanje.)

Oportuno bi ne bilo, če bi se pečal
danes s podrobnostmi, ki bi lahko povzro-
čile prerekanja, ki bi koristile zahrbtnim
smotrom naših sovražnikov. (Živahno pri-
trjevanje.) Poslanca Cirianija prosim, naj
ne vztraja na svoji interpelaciji, ker bi jo
v nobenem slučaju ne vzprejel.

Ciriani ni vztrajal na interpelaciji in
z zadoščanjem konstatiral, da je izzval
važne Sonninove izjave.

Vprašanje surovin na Nemškem.

Nemci resno računajo z možnostjo go-
spodarske vojne po sedanji vojski ter ob-
širno razpravljajo o surovinskem vpraša-
nju. Te razprave so zelo poučne za vsa-
kogar, ki se zanima za narodno gospodar-
stvo, posebno pa tudi za nas, ki bomo ko-
likor toliko soprizadeti. Zato je prav, da
beležimo najvažnejše objave nemškega
časopisja v tem oziru. V »Voss. Zeitung«
piše Emil Zimmermann:

Leta 1913. je uvozila Nemčija za 628
milijonov mark surovega bombaža, za
412.7 milijona mark surove ovčje volne, za
158 milijonov mark surove svile, za 94
milijonov mark surove jute in prediva, za
61.4 milijona mark mikane volne, za
74.3 milijona mark lanu in prediva, za 44.5
milijona mark konoplje in prediva, za 21
milijonov mark drugih vlaknin. Za celo
poldrugo milijardo mark surovin je torej
dobivala nemška tekstilna industrija iz
inozemstva. Tekstilna industrija in obla-
čilna obrt sta že l. 1907. v 813.000 obratih
dajali dela 2.4 milijona osebam. Da je ta
industrija tekom vojne malone popolnoma
prenehala, ve vsak otrok. Ravno tako nam
je vsem zadosti znano, kakšno pomanjka-
nje obleke in perila je v deželi in ravno
tako dobro vedo to naši sovražniki. Zdru-
žene države, Japonska, Indija, Anglija se
nedvomno pripravljajo, da bi nam po vojni
za drag denar dobavile napol gotove in
gotove izdelke in vsi bi radi, da bi vso
večnost tako ostalo in da bi nemška teks-
tilna in oblačilna industrija ne prišla ni-
kdar več do prejšnje sposobnosti.

Poleg vprašanja predilnih snovi stoji
enako grozeče ali pravzaprav še pogubo-
nosnejše vprašanje o preskrbi z oljnimi

LISTEK.

Govor Fr. S. Finžgarja ob akademiji Glas- bene Matice v Ljubljani, dne 21. apr. 1918.

Burno pozdravljen se zahvali pisatelj
Finžgar za prijazen sprejem, ki ga pa od-
klanja za svojo osebo in izrazi željo, naj
velja manom velikega pokojnika. Nato iz-
vaja:

»Slavna gospoda! Govoriti mi je o
Kreku. Govoriti o njem je lahko, ko ga ni
zlepa življenja — ne samo pri nas — tudi
v povestnici velikih narodov ga ni izlepa,
da bi bilo življenje enega samega moža
tako bogato vsebine, tako polno dejanj,
tako gigantsko in vseobsežno, ki je zase-
kalo vsepovsod globoke brazde narodne
kulture, seglo od parlamenta do zadnje
gorske koče, življenje, ki je vse bogatilo,
samo pa se končalo hipoma v tujem domu
skoro da v revščini kot življenje — pros-
jaka. Kamorkoli sežeš v to življenje, po-
vsodi lahko zajmeš s polnim periščem in
vselej zajmeš kleno zrno.

In vendar je tudi težko govoriti o
možu, ki nam še stoji vsem živ in resni-
čen pred očmi, in že ves ožarjen z glori-
olo domovinskega genija, kakor so jo
kala krog njegove glave naša od njego-

vega ognja užgana srca. Okorna beseda
prav za prav samo izkrivi njegovo veli-
častno sliko. — Težko je govoriti zaradi
kratko odmerjenega časa in tudi težko, ko
železna roka zakona črta meje mislim in
srčnim utripom in bi lahko iz najpošte-
nejše misli koval kdo nepošten kapital.
(Živahno odobravanje in ploskanje.)

Vsled tega mi dovolite, slavna gospo-
da, da se kratko omejim na tri dobe, na
tri važne etape Krekovega življenja.

1. Kadarkoli sem Kreka opazoval
sredi najnižjih slojev, sredi delavstva, sredi
naroda, vselej sem občudoval žarjenje
njegovih oči, milobo njegovega obraza. S
silo se mi je vtiskala misel: »Ali ni ta
Krek, ki je kot duhovnik zidal ves svoj
sestav na temelj krščanskega svetovnega
nazora, ali ni ta Krek od Zveličarja pre-
vezel tisti njegov vzdih ob Genezareškem
jezeru, ko je bilo okrog njega na tisoče
lačnih in je izrekel: »Množica se mi smili.«
Da, »množica se mi smili« je postala do-
minanta zlasti Krekovega življenja. Ne zato,
da bi pričakoval kdaj mitre na svojo glavo,
ne zato, da bi upal odlik na svoja prsa,
ne, ampak z edino devizo: Množica se mi
smili — moj narod se mi smili — ta čisti
altruizem ga je gнал na Dunaj, da najprej
pride sam s seboj na jasno, da si nabere
zakladov, ki jih bo mogel poklanjati do-
movini.

Neizmerne pomena je za nas, da je

on z vso odločnostjo že tedaj odklonil
vpliv nemške kulture na našo in se je za-
vedal s ponosom, kot je sam nekoč rekel:
»Če govorim slovensko, ne govorim v ime-
nu enega milijona naših ljudi, ampak kot
brat govorim v imenu 100 milijonov Slo-
vanov.« Na Dunaju je izpopolnil svoje slo-
vansko jezikovno znanje, preštudiral slov-
stvo Čehov, Poljakov, Rusinov-Ukrajincev
ni izprevidel, da je naše čuvstvovanje,
naslonjeno na sever, tuje in pokvarjeno in
zato se je radikalno v kulturi poglobil v
naš dom in na Slovane. Poleg teh študij in
bogoslovja, pa se je z vso resnobo lotil
modroslovja, zlasti sociologije. Nad vse
karakteristična je tale zgodnica, sam mi
jo je pravil: Kot gojenec Avgustineja je se-
veda moral priti na vrsto, da je asistiral v
dvorni kapeli. Ravnatelj ga je opazoval in
z grozo konstatiral, da pišejo njegovi že-
lezniki žebli, s katerimi je imel nako-
vane škornje, zelo neprijetne slike po
dvornem parketu. Zato ga je po opraviilu
poklical k sebi in mu resno zagrozil:
»Gospod Krek, vi ne boste več asistirali.«
Krek nato: »Hvala lepa, me jako veseli.«
In poslej je on zapustil parket in mu je bilo
veliko bolj ugodno v predmestnih krčmah,
tedaj, ko so sajasi in trudni delavci vrel
iz tovarn in si tamkaj gasili žejo s slabim
pivom. Značilna je ta dogodbica za Kreka.
Ni bila burka, da je hodil v nakovanih
čevljih po dvornem parketu. Na njem ni

bilo nič narejenega, vse je bilo pristno in
zato je nekako profilaksno šel na parket
javnega življenja z nakovanimi čevlji, do-
bro vedoč, da se je že marsikdo prikopal
do njega po ramah ljudstva, pa da je na
parketu spodrsnil in tisto ljudstvo, ki mu
je dalo vse, pozabil, če ga ne celo zatajil,
izdal. (Gromovito ploskanje.) Zato si je
stvoril že na Dunaju definicijo za politiko:
Politika je skrb za javni blagor in ne pot
za utilitariste, ki iščejo v prvi vrsti sebe.

Vrnil se je z Dunaja s spoznanjem,
kakor ga je sam zapisal: Slabo je, ker je
vedno več ljudi navezanih na miloščino.
Taka družba ne more biti zdrava. Dobi-
čaželjnost in sebičnost potiska v kot idejo
pravičnosti. Nižji organizmi družbe se
glasno pritožujejo proti krivicam: družine,
mali narodi, delavski stanovi. Zatravci se
jim smejejo s svojih mehkih sedežev. Toda
iz vrst zatiranih utihajo proseči glasovi za
pomoč: Oglašajo se pa grožnje vedno
glasneje in vedno huje. Zatrana človeška
narava si išče pravice. Če se ji ne da, kar
ji gre, če se njenim upravičenim težnjam
zapirajo duri, potem si s silo poišče.

To je Krek vedel — vedel da krivica
ni večna — in zato je hotel pripraviti svoj
narod na veliki dan.

2. Tak, gotov sam seboj, gotov s po-
gledom v svet, je prišel Krek domov. Vse
jasnejše je slišal sedaj jecljajoče vzdihne
naroda po pravicah, ki jih mu ni nihče dal.

sadeži. Najhujše pri tem bi pa ne bil propad naše industrije za svetilne snovi, milo, masti, olja in firneže, ki dajejo sicer tudi nad 150.000 osebam delo; vendar bi to poleg množic, ki bi ostale brez kruha v tekstilni industriji, ne pomenilo veliko. Veliko važnejše za celo nemško narodno gospodarstvo bi bile posledice vsled odpada oljnih tropin za kmetijstvo. Oljne tropine kot krma za živino igrajo v našem gospodarstvu odločilno vlogo. Našo govedorejo smo imeli urejeno na pridobivanje mleka in mlečnih izdelkov ter smo dosegli že mogočne uspehe. To nam je bilo mogoče le potom krmljenja z oljnimi tropinami, katerih poraba je hitro naraščala. L. 1913. smo — odštevši zopetni izvoz — uvozili ne le 534.375 ton oljnih tropin in mok, marevč tudi še 1.715.000 ton dragocenih oljnih sadežev vseh vrst. Iz tega je proizvedla naša oljna industrija do 800.000 ton rastlinskih olj in 900.000 ton je ostalo v obliki tropin za krmo živini. Tropine igrajo v krmljenju naše živine enako vlogo, kakor nast v prehrani ljudi. Tropine so dajale naši živini moč in plodnost, vsled njih smo dobivali močan gnoj; tako so znatno vplivale tudi na uspeh naših letin. Z zaporo predilnih snovi nam škodujejo Angličani na obleki in udobnosti; ako se jim posreči, da postavijo razdelitev oljnih surovin na druge temelje in nam nabavo oljnih sadežev otežkočijo, potem se bodo dotaknili virov našega življenja. Vsekakor ne bo lahko, ravno oljnim sadežem odkazati poti mimo Nemčije. Kajti močni predstavniki kakor Argentinijski in holandske kolonije, Kitajska in v Evropi pokrajine ob Črnem morju si ne bodo dali tako na lepem prepovedati prometa z Nemčijo. Na drugi strani je pa neoporečno dejstvo, da bi nam, če bi po vojni ne dobili nobenih oljnih sadežev več iz angleških kolonij, v primeri z uvozom l. 1913. odpadlo: nad 70 odstotkov ogrščice, 45 odstotkov maka, 50 odstotkov zemeljskega oreha, 30 odstotkov sezama. Palmovih jeder bi dobili dobrih 10 odstotkov svoje prejšnje potreščine, kopre pa 55 odstotkov.

Za oljnimi surovinami prihaja takoj baker, ki je za naše vojevanje in visoko razvito električno industrijo velevažen. V Nemčiji smo sicer l. 1912. proizvedli 45.500 ton bakra, toda l. 1913. smo ga uvozili 225.392 ton za 235¼ milijona mark in od tega 197.393 ton za 294 milijonov mark iz Združenih držav.

Manj važna je bila preskrba s kožami (uvozna potreščina je znašala 400 milijonov mark), ker smo dve tretjini proizvajali doma. Ta produkcija je vsled nazadovanja živinoreje vsekakor popustila in bo trajno padala, če nam bo manjkalo oljnih snovi. Čim več oljnih sadežev in oljnih tropin, tem več kož. Toda skrajno pomanjkanje usnja na domačem trgu je vendarle samo posledica velikih zahtev za vojne svrhe. Kakor hitro to mine, bo konec največji stiski, tembolj ker bomo dobili večje množine kož iz Rusije, Avstro Ogrske, balkanskih držav, Danske in Nizozemske.

Dalje pridejo v poštev tropični proizvodi: riž, ki smo ga uvozili — odbivši zopetni izvoz — 293.000 ton za 60,5 milijona mark, kava 219 milijonov mark, kakao 67 milijonov mark, dišave, zlahten tropični les (mahagoni, ebenovina itd.), katerega uvoz je znašal 16.500 ton za 104,5 milijona mark, kava 219 milijonov mark, kakao 67 itd. Vse to so stvari, katerih smo se zelo navadili, brez katerih bi pa vendar mogli izhajati. In čeravno bi propadli nekaj manjših industrij, nas to ne bi začelo v živo. Do korenin pa nam bi šlo pomanjkanje oljnih surovin in rastlinskih ter predilnih vlaknin. Za nas je sedaj vprašanje: Ali moremo ustanoviti kolonialno državo,

ki bi nam dobavila oljne surovine in predilne vlaknine?

Mariborsko pismo.

Maribor, 19. aprila 1918.

Glavna skrb vseh občinskih zastopov je danes pač aprovizacija prebivalstva. To velja posebno tam, kjer občinski očetje pojmujejo svojo nalogo tako, da je njih dolžnost, skrbeti pred vsem za javni blagor. Izjemo v tem oziru dela le mariborski občinski zastop.

Zadnjič so se zopet zbrali v sejo, kjer so jokali za grofom Czerninom. Sklenili so, da mu izrečejo zahvalo za njegove moške besede pred zastopniki dunajskega občinskega zastopa. V sprejeti resoluciji je rečeno, da »rujejo danes notranji Masariki na Spodnjem Štajerskem in hujskajo dosej cesarju zvesto prebivalstvo.« Zato so občinski očetje doznali »z največjim razburjenjem in obžalovanjem, da je ta za služben mož zapustil svoje mesto.« Dokler grof Czernin še ni pokazal tako očitno svojega konjskega kopita proti Slovanom in dokler ni še bil za mir z aneksijami, so vladali v vrstah naših Nemcev seveda precej drugačni nazori o zaslugah grofa Czernina. Toda to so stvari, ki presegajo obzorje naših mestnih očetov. Oni sprejmejo, kar jim predlaga prosluli dr. Orosel in s tem je domovina, pardon, nemštvo rešeno. V daljnji resoluciji pozivlja občinski zastop, ali bolje dr. Orosel, nemške poslanca, naj »vsako vlado, ki trpi gonjo teh notranjih Masarikov, najstrožje pobijajo, zahtevajo odstranitev jugoslovanskega ministra dr. Žolgerja in se zavzemajo za uvedbo nemške »Staatsprache« in uresničenje velikonočnega programa.«

Kakor se vidi, ravno skromni naši mestni očetje niso. Žalostno pri vsem tem pa je, da imajo pri vseh enakih prilikah glavno besedo slovenski renegati a la Mravljak, Orosel itd. Kje bi sploh bilo spodnještajersko nemštvo brez slovenskih renegatov? Ravno v tem pa je za nas tolažba, da se to ne bo dolgo vzdržalo. Tudi rod renegatov mora izginiti in izumreti.

Sicer je začela barka že pokati polagoma. To se je pokazalo na raznih dosedaj sklicanih nemških shodih in posebno na »Volkstagu« v Celju dne 14. t. m., ki je bil prava polomija. Poročevalec »Slovenskega Gospodarja« je naštel natančno 345 zborovalcev. Vsled tako pičle udeležbe na »Volkstagu«, za katerega se je delala taka reklama, je vladala med zborovalci velika potrlost. Dr. Ambrožičeva trditev, da je jugoslovanska misel prodrla že v zadnjo koč, tega razpoloženja seveda ni mogla dvigniti. Nekdo je slučajno slišal razgovor dveh udeležencev tega »Volkstaga«; bila sta dva zelo nezadovoljna, a eden je rekel: »Sedaj so začeli, ko je že vse zamujeno.« Naši Nemci in nemškutarji vidijo, da gori okoliinokoli, a iščejo zaman gasilnega orodja, da bi ta ogenj pogasili.

Sicer je pa začela tudi pametnim Nemcem že presedati ta gonja dr. Orosla, Mravljaka i. dr. Pokazuje se že prav očitno nezadovoljstvo s hujskajočo pisavo »Marburger Zeitung«. To velja namreč o starejših trgovcih. Med temi se je tudi že razpravljalo o misli, da kupijo krščansko-

socialni tednik »Untersteirische Volkszeitung«, ki bi izhajala dva- ali trikrat na teden, ali pa da osnujejo lasten, bolj zmernen list. Toda iz vse te stvari bržkone ne bo nič, ker treba za časopis denarja, ki ga naši patriciji pač ne bodo hoteli zložiti. Zato bo »Marburgerca« mogla tudi v bodoče še neovirano preobračati svoje vsemnemško-aneksijonistične kozolce in hujskati proti Slovincem.

No, uspehi so ravno v obratnem razmerju s sredstvi, ki se vporabljajo v ta namen. Mnogo omahljivcev se je že začelo prav očitno približevati slovenskim narodnim krogom, mnogi, ki tega niso prej nikdar trdili, so začeli sedaj kar naenkrat zatrdjati, da so Slovenci, a zopet drugi so se umaknili v ozadje ter pričakujejo, držeč se znanega pregovora, da je previdnost mati modrosti, stvari, ki imajo priti.

Da bi naši mestni očetje prav pokazali svoje pravo patrijotično mišljenje, so v zadnji seji poleg protesta radi Czerninovega odstopa in drugih patrijotičnih sklepov sklenili tudi, da prekrste dosedajni Magdalenplatz v Kaiser Wilhelm-Platz. To je bilo za Maribor vsekako nujno potrebno.

Gosp. Vek. Stelzer, ekonom v št. Ilju v Slov. gor., je praznoval 14. t. m. 40letnico svojega rojstva. G. Stelzer je vrl Slovenec in lastnik največje drevsnice in trtnice na Sp. Štajerskem ter znan tudi izven mej dežele. Mnogim njegovim prijateljem se pridružujemo i mi ter mu kličemo: Na mnoga leta!

Svojo kulturo so zopet pokazali šotštanski nemčurji s tem, da so napadli v nedeljo, 14. t. m. iz celja prihajajoč večerni vlak, v katerem je bilo več Slovencev. Vrgli so v vlak 19—20 kamenjev in razbili več šip. Več oseb je bilo ranjenih, neka gospodična je bila težko ranjena v glavo. To so sadovi hujskanja nemškega časopisja!

Veleposestvo Murhof pri Dolnici ob Muri je kupil Slovenec g. Karel Gornik za 80.000 kron. Dosedaj je bilo to posestvo v nemških rokah.

Jugoslovansko deklaracijo je podpisala tudi soproga župana v Spielfeldu g. Mikusa. Vsled tega je nastala cela državna afera. Župana so napadli v občinskem zastopu in moral je odstopiti. Ker se pa sramujejo, da bi povedali pravi razlog, pišejo sedaj nemški listi, da je odstopil iz zdravstvenih oziror.

Strela je udarila dne 1. t. m. ob 4. popoldne v posestnico Nežo Strumberger v št. Vidu niže Ptuja. Nesrečna žena je ostala na mestu mrtva. Slučaj je tembolj tragičen, ker je lansko leto ponesrečil tudi mož in je sedaj ostala samo 12letna deklica brez staršev, a posestvo brez gospodarja.

Tržaško pismo.

Trst, dne 18. aprila 1918.

Najvažnejši problem je danes v Trstu problem — želodca. Vse drugo, vojska, politika itd. je stopilo nekako v ozadje. Nahajamo se v zelo kritičnem položaju. Zato je imela aprovizacijska komisija pod predsedstvom namestnika sejo, kjer se je posebno obravnavalo vprašanje, kako priti do moke in zabele. Pročilo se glasi zelo žalostno. V zadnjih dneh so se namreč pridružile dovažanju moke še nove transportne težave, katere pa upa komisija v kratkem odpraviti. Še bolj žalosten je položaj glede preskrbe z mastjo. Masti sploh ni. Dunaj je obljubil dati nekaj olja, toda treba ga bo še čakati. A za čas je navazana komisija na — oderu. Namestnik je obljubil storiti pri centralah vse mogoče,

da Trst dobi vsaj najpotrebnejša živila in upa, da se bo sedaj, ko se je približal pomladanski čas tudi položaj izboljšal. Slaba tolažba! Kako naj zemlja rodi, če nimajo ljudje kaj sejati! Menda se nam bo kmalu godilo tako, kakor tistemu oslu, o katerem pripovedujejo, da je čakal, da trava zraste, pa je prejel poginil. — Vpeljati nameravajo izkaznice tudi za ribe. To pa zato, da se odpravi nastavljanje. Pogosto so čakali ljudje, ne le cele ure, ampak cele dneve na ribjem trgu, misleč, da pridejo ribe na trg, a največkrat so čakali zastonj. Če pa so bile ribe, je pa bil tak naval, da je bilo nevarno, da si polomiš kosti. Hoče se priti s tem tudi v okoliščini drugi nerednosti, da se namreč prepreči nakupovanje večjih množin rib gotovim ljudem, ki so jih potem za dragocenost prodajali.

Ko smo v Trstu doznali za resolucije, ki so bile sprejete na znanem sestanku Šusteršičevih pristašev, je završalo silno ogorčenje. Temu ogorčenju hočejo dati duška tržaški Slovenci na protestnem shodu, ki ga sklicuje v ta namen politično društvo »Edinost« za nedeljo zjutraj. Kdor danes, ko se gre za naš biti ali ne biti, danes, ko razume vsak kmet, da nam kakor še nikdar poprej, je v dosegu našega narodnega ideala potrebna sloga in da moramo stati vsi kot en mož za svojimi vzornimi in neupogljivimi voditelji, zbranimi v Jugoslovanskem klubu, kdor danes slabi s sumničenjem našo pozicijo in širi z lažjo nezaupanje med ljudstvo, ta je izdajalec in hlapec v tuji službi. Ljudstvo, ki ima dober nos in smisel samo za pošteno politiko ga je že obsodilo, toda prišel bo tudi še dan plačila. In v to kazn bodo pritegnjeni tudi vsi oni, ki so mu pomagali pri izdajalskem delu. Ali se zavedajo tega oni kranjski duhovniki, ki še vedno podpirajo to kranjsko politiko? Ali mislijo s tem koristiti veri, ali narodu, ali sebi? —

Od naših goriških rojakov, ki obiskujejo svoje opustošene domove slišimo neprestane tožbe o obupu, ki se polasča naših domov se vračajočih goriških beguncev. To naše vrlo goriško ljudstvo, ki je tako ljubilo svojo lepo zemljo in jo s tako pridnostjo obdelovalo, bo izgubilo vse veselje do dela in doma. Pol leta je preteklo, odkar je sovražnik pognan v beg, a še danes ne vidiš nobenega sistematičnega dela za obnovo opustošenih krajev. Lepih besed, govorov in obljub smo slišali na cente, a dejanske pomoči ni od nikoder. Še vedno podrt hiše, razropane njive, orodja in semena nikakršnega — pa par baronov in nemških uradnikov, to je ves blagoslov, ki ga naklanja goriški deželni tako naklonjena vlada. To je sistem!

Dr. Ivan Šusteršič.

Dunajska »Information« piše:

Dr. Ivan Šusteršič, ki je nekaj časa stal v ozadju slovenske in jugoslovanske politike, je pred nekaj dnevi zopet začel delovati.

Človeško in duševno je umljivo, da se hujuje. Zato ima veliko razlogov; da je večina teh razlogov v njem samem, seveda ne bo hotel priznati. Do tega spoznanja, do tega priznanja se le malokdo dokopije. Samo resnično veliki značaji se premagajo tako daleč, da postavijo stvar nad svojo lastno osebo, splošno korist nad svojo sebičnost, nad svojo ničemurnost, nad svoje častihlepeje. Dr. Šusteršič, kateremu nihče ne more odrekati izredne agitacijske sile in znatnega govorniškega daru, je bil voditelj avstrijskih Jugoslovancev, ki je imel zveze tudi s Hrvati in Srbi na Hrvatskem in v obeh anektiranih deželah. Zavzemal je stališče, ki je zanj opravičevalo upanje,

vse globlje je čutil, da se temu izbornemu ljudstvu mora rezati drugačni kruh, kot sedaj. Ali prav tako je vedel, če je to ljudstvo nezavedno, če je čreda brez pastirja, z eno besedo, če to ljudstvo ni kulturno dvignjeno, potem je nevarnost velika, da pride v roke demagogom, ki bodo sebe vkovali v zlato, narod pa pogubili. Lotil se je dela. Od vasi do vasi je šla njegova pot, od tvornice do tvornice, od mesta do mesta. Zbiral je krog sebe glasnike svojih idej, učil jih je, vdihal jim svoj ogenj in po domovini je završalo organizacij. Prav ima dr. Lončar, če pravi: »Krekov nastop je inkarnacija združništva med nami in to je Arhimedova točka vsega slovenstva.« Krek je bil pionir, ki je premostil, kar drugod še ni premosteno, razen Čehov, prepad med inteligenco in narodom. Da, smelo trdim, da ga ni mlajšega moža-kulturnega delavca med nami, ki bi ne bil kakorkoli pod vplivom Krekovim. Tudi boji strank, je vedel, da so le sredstva za ono veliko tekmo naroda, ki ne bo poginil v lastni letargiji. (Odobranje.)

Toda Krek je kot videc slutil, da ni zadosti, če je urejena in zdramljena samo ena družina bratov. Komaj je doma vda-hnil novo organizirano življenje, se je obrnil do južnih bratov Hrvatov in Srbov. Rad bi bil povedal akademikom svoje težnje, toda akademije nimamo, in zato je Krek prvi otvoril jugoslovansko univerzo

— in kje? Pri Sv. Joštu je zbiral mlade pionirje združne misli za naš jug: Skedenj pri Sv. Joštu je bil hotel, senca lipe je bila dvorana slušateljev. Začele so se tkati niti, Krek je bil, ki je udril prvo vrzel v umetni plot med brati, ki ga ni postavila kri, ampak neprijazna sila zgodovine. In ko so uprav prvi njegovi pionirji začeli organizirati ljudstvo — tedaj ie izbruhnila svetovna vojska.

Kionua nam je glava, srca niso upala več utripati v groznici. Na frontah je bila vsaka gora prava Golgota naših mož in mladeničev, v Odesi, mi je pravil ujetnik, da so jih do krvi bičali, ker niso hoteli prelomiti prisega — doma pa so nas dolžili vseh grehot in grobovi narodnih mučnikov so rastle in se množili dan na dan. In Krek? Mož je imel to lastnost, da ni imel nikdar ure — ali njegovo zlato, domovino ljubeče srce je začutilo, da se bliža domovini ura, da poka z ora velikega dne. Z mrzlično naglico je hodil od severa na jug in spet nazaj: Pletel je vezi med Čehi in Poljaki, med Hrvati, Srbi in Dalmatinci in v tej naslovesnejši misiji se je zgodilo, da so se našli

ljudje, ki so zasadili nož v srce njegovemu najljubšemu detetu, v njegov jugoslovanski parlament, v Zadržno Zvezo. Trpel je, kakor še nikoli. Reagiraj ni, delal je in molčal. Na Dunaju je prebival ves bolan v podstrešni sobici in ko so mu prinesli denarja, je vrgel bankovce zmečkane v kot z vzklikom: Ali mi hočete vzeti najdražje, kar imam! In tedaj se je približala ura, ki jo je slutil že davno: On, naš Mojzes, voditelj naroda, je stopil na goro in nam pokazal pot v obljubljeno deželo. In kakor Mojzes zakonodajavec, je prišel z gore in prinesel seboj table zaveze — ter stopil z njimi pred forum monarhije in pred svoje ljudstvo z narodnim dekalogom majniške deklaracije. (Viharno odobranje.)

On je vedel, zakaj je to storil in kdaj: Pogledal je po domovih in vedel, da so njive zorane in srca pripravljena za veliki dan. In tedaj je udaril po skali, kjer spi kralj Matjaž in mu je sporočil: Bodi pripravljen, kralj, ura se bliža!

Pretrgal je zaveso in pred nami je zasijal cilj, ki ga nismo imeli, cilj, za katerim smo kot v temi tipali — a smo ga v trenutku vsi doumeli.

Tak je bil ta glas, da je onemelo ljudstvo, da smo trepetali mi kakor v groznici: In tedaj je šel apostol domovine na zadnje potovanje apostolsko, nato pa je legel, ne legel, zdrobil je telesne vezi, da

je kot duh zavladal nad nami: Najbolj kleno zrno, najbolj nesebično seme je samo sebe uničilo, da je prirastel klas iz njegovega groba: Kri njegovega srca se je raztekla po domovini, vsako srce je začutilo v sebi to kri in glave smo dvignili, pogum je zrastle na praznik strnjenih duš ob njegovi krsti. Njegovo klasje zori, mi verujemo v žetev z močno vero, ki gore prestavlja, z močno vero naroda, ki predre, kar je umetno ločenega. (Gromovito odobranje.)

Za spomenik pokladamo svoje darove na žrtvenik. Njemu ni treba spomenika. Treba ga je nam in nanj naj je uklesana njegova oporoka:

»Vi vsi, ki ste seme izkrmavelega naroda, mislite le eno: kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmognosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje.«

Zato vsi uprimo oči v ta cilj — cilj tega groba in deviza naša je sedaj in vselej:

Ali Jugoslavija — ali smrt!

(Viharno odobranje, ki je sledilo tem iz dna srca govornim besedam, se izlepa ni moglo poleči. Občinstvo je zopet in zopet govornika burno aklamiralo.)

da se bo povspel še više. V spominu bo še kampanja, ki jo je vodil z veliko vnebo in največjo strastnostjo proti sedanemu zunanemu ministru baronu Burianu kot skupnemu finančnemu ministru v stvari bosensko hercegovinskega kmetijskega vprašanja. Ta boj, katerega nagibi in svrha tedaj vsekakor niso bili popolnoma jasni, mu je pridobil gotov ugled in spravo z dr. Kramarjem, ki je bil nastopil proti njemu kot poročevalec grajalnega odseka v neki gospodarski zadevi.

Kdor pade z višine generalisima, kar je dr. Šusteršič nesporno bil, postane zagrenjen in kdor je iz samoderstva potisnjen v brezpomembnost, se ga lotijo maščevalne misli. To je bilo že v starih časih tako in se neštetokrat ponavlja. Prav nič ne bi se čudili, če bi se dr. Šusteršič smatral za revenanta, če bi delal svojemu nasledniku v načelstvu Jugoslovanskega kluba, dr. Korošcu, vse mogoče težave, če bi svoje prejšnje pristaje — o katerih ima navado reči, da za poslance niso bili izvoljeni, marveč jih je on »imenoval« — preganjal s svojim zagrizenim sovraštvom, če bi proti politiki in vodstvu kluba opozicijsko nastopal.

Tega dr. Šusteršič ni storil. Postavil se je popolnoma na drugo stališče jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja lanskega leta. Potemtakem se strinja z nazori in programom svojih soplemenjakov; potem pa gre in zlije nanje poln beden strupa. Dolgi jih slabosti nasproti veleizdajalcem, nastopa s splošnimi, anonimnimi sumničnjimi in črtnitvami proti slovenskim in hrvaškim poslancem. Skrbi tudi za to, da pridejo te njegove obdolžitve, izrečene v krogu nekaterih zvestih v najširšo javnost. C. kr. brzojavni korespondenčni urad, ki zagreši toliko omizijskih napak, se da izrabljati v to, da te obdolžitve razširja! Listi so iz strahu, da bi bili drugače ustavljeni, prisiljeni, da jih priobčjujejo.

Ako dr. Šusteršič započenja take stvari, potem se v polni meri zaveda dalekosežnosti svojega dela. On dela to z gotovim namenom in gotovo tendenco. Namenoma je hotel vreči senco na mišljenje tistih, ki se niso hoteli pokoriti njegovemu poveljstvu, ki jih je bil s svojo nestrpnostjo in sebičnim značajem odbil. Namen je značilni znak te igre, te neslavne vloge, ki mu je zares ni zavidati.

Da-li v strupu napojena pšica doseže svoj cilj, je postranskega pomena. Da se je pa mogel mož, ki stoji na čelu avtonomne deželne uprave, ki ima predsedstvo v deželnem zboru in odboru in sedež v ljudski zbornici, tako daleč izpozabiti, da je dobavil narodnim nasprotnikom gradivo in orožje takega kalibra proti svojim lastnim soplemenjakom, to je globoko žalosten pojav. Zelo dvomimo, da bi s tem na katerikoli strani uspel. Dvomimo celo, da bi se mu posrečilo, zasejati med Jugoslovane nov razdor. Čisto in popolnoma dvomimo, da bi mu to delo moglo postati podnožje, na katerem bi se mogel zopet dvigniti iz svoje osamljenosti. Sic non itur ad astral

Državno gospodarstvo pri nas in drugje.

Nemška valuta ima v nevtralnem inozemstvu mnogo večjo veljavo nego avstro-ogrska. In vendar bi moralo v resnici biti razmerje ravno narobe. Avstro-Ogrska je še danes po večini agrarna dežela in ima torej vse predpogoje za zdrav razvoj po vojni. Nemčija pa je nasprotno 70 odstotkov industrijska in le 30 odstotkov agrarna država. Ker se bo morala nemška industrija po vojni brezdvomno boriti z velikimi težkočami in sicer na eni strani pri dobavi surovin, a na drugi strani zopet pri zopetni pridobitvi odjemalcev in tržišč, ki jih je izgubila tekoma vojne, je pričakovati, da bo njen gospodarski položaj po vojni vse drugo kot ugoden, vsekakor pa veliko manj ugoden nego bo po gospodarski položaj Avstro-Ogrske, ki kot agrarna država ne bo v tako visoki meri odvisna od inozemstva kakor industrijska Nemčija. Zato bi moral tudi kredit Avstro-Ogrske biti večji, nego oni Nemčije. In vendar je to ravno narobe. A zakaj to?

Pri nas smo delali dolgove, kar vse vprek, ne da bi bili skrbeli sproti tudi za obrestovanje, a kaj šele za odplačevanje teh dolgov. Nasprotno pa je nemški »Reichstag« dovoljeval sproti vedno nove davke, ki so zagotavljali obrestovanje in odplačevanje najetih vojnih posojil. Brez ozira na davek od vojnih dobičkov, ki bo trajal le za čas vojne in ki je proračunjen na eno in pol do dveh milijard mark letno, je »Reichstag« dovolil leta 1916. davek od blagovnega prometa in kolekov voznih listov in listin, ki prinaša letnih 800 milijonov mark. — Leta 1917. je »Reichstag« dovolil davek od oglja, ki je proračunjen na 1200 milijonov mark. — Sedaj pa razpravlja »Reichstag« o novih davčnih predlogih, med katerimi so glavni monopol na žganje na pivo, vino, peneče vino, mineralne vode in umetne pijače. — Potem carina na čaj, kakao in čokolado, poštni tarifi in vojni davki. Dohodek vseh predlaganih novih davkov je proračunjen brez davkov od vojnega dobička na 3179 milijonov mark. Vsi dosedaj v Nemčiji uvedeni

in od »Reichstaga« dovoljeni novi davki so proračunjeni na 5379 milijonov mark, pri čemer pa davek od vojnih dobičkov ni vračunjen. S temi novimi davčnimi dohodki bo mogla Nemčija ne le kriti obresti vojnih posojil, ampak tudi pokrivati stroške, ki ji narastejo za oskrbovanje invalidov ter vdov in sirot padlih vojakov.

In v tem obstoje tudi glavne tajnosti za razliko med avstrijsko in nemško valuto. Dočim skrbje v Nemčiji zato, da se ohrani ravnotežje v državnem gospodarstvu, se delajo pri nak kar tja v en dan naprej novi dolgovi, ne da bi se mislilo na to, kako se bodo ti dolgovi tudi poplačali, toda kaj poplačali, obrestovali. Mi še danes ne vemo, kako bomo plačevali ogromne obresti ter invalidne, vdovske in sirotinske rente. In vzrok? Postati moramo vsi Katoni in ponavljati o vsaki priliki: »Sicer sem pa mnenja, da treba dualizem razrušiti.«

Bitka na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. aprila. Veliki glavni stan: Zapadno bojišče. Na bojnih frontah se je delovanje artiljerije omejevalo na poizvedovanja. Močan ognjeni boj pri Wytchaeti in Bailleulu.

Med Scarpo in Sommo je proti večeru oživel delovanje topništva. Ob Avri severozapadno od Moreuila se je streljanje čez dan okrepilo.

V Vožezih jugozapadno od Markircha je uspešen sunek v sovražne jarke privele ujetnike.

Na ostalih bojiščih nič novega.

Berlin, 21. aprila. Uradno:

Bojni skupini kraljeviča Rupreta in nemškega cesarjeviča. Na bojiščih so na obeh straneh privedle poizvedbe do silnih pehotnih bojov. Pri La Basse, Lensu in pri Albertu so živahno streljali; tudi pri Avri in Oisi so s topovi na več mestih živahno streljali.

Bojni skupini pl. Gallwitz in vojvode Alberta. Nižesaški bataljoni so napadli Američane med Mozo in Mozelo pri Lecherprey v njih postojankah, jih vzeli z naskokom in vdrli do dva kilometra globoko v sovražne jarke. Odbili smo slabše sovražne sunke, močnejše napadalne poskuse smo pa preprečili, ker smo zadrževali čete med pohodom in v pripravljalnih postojankah. Naše naskakovalne čete smo ponoči, potem ko smo uničili sovražne naprave, umaknili v črte, iz katerih so izkročile. Krvave izgube Američanov so izredno velike. Ujeli smo 183 Američanov, med njimi 5 častnikov, zaplenili pa 25 strojnih pušk. V bojih s Francozi na predpolju severozahodno od Morville (vzhodno od Pont a Mousson) smo ujeli nekaj mož. Ritmojster baron pl. Richthofen je priporil na čelu preizkušene preganjalne skupine svojo 79. in 80., poročnik Buckler pa svojo 31. zmagajo v zraku.

Berlin, 21. aprila zvečer. Uradno: Z bojišč nič novega.

Ludendorff.

Angleško poročilo.

London, 20. aprila zjutraj. Uradno: V poznih večernih urah je naskočila naša prva divizija s protinapadom in vrgla sovražnika iz točk naše predpisane obrambne črte pri Givenchyju in pri Festhubertu, katero je dne 18. t. m. priporil s težkimi izgubami. Svoj namen je naša divizija dosegla; postojanko smo zopet popravili.

London, 20. aprila zvečer. Južno od Hebuterne in južno od Scarpe smo danes zjutraj z uspehom izvajali manjša podjetja. Naše črte so nekoliko napredovale; ujeli smo 37 mož in zaplenili tri strojne puške. Sovražnik je streljal s topovi pri Ayetti in južno od prekopa La Basse, sicer se z angleške bojne črte nič ne poroča.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 20. Wolff: Osrednje velesile so ujele do 1. marca 1918 3.450.000 mož in pridobile delovno armado, ki v narodnem gospodarstvu nadomestuje velik del moči, ki so vpoklicane v vojno službo. Čim dalje traja vojska, tem bolj narašča ta delavna armada. Zmagovita bitka na zahodu je pridobila Nemčiji tekom enega meseca okroglo 125.000 mož.

Berlin, 21. Wolff: Dne 21. t. m. je pretekla en mesec, odkar so pričeli Nemci ofenzivo. V tem času so prepustili sovražniški Nemcem nad 117.000 mož, topov smo zaplenili nad 1550, zaplenjenih strojnih pušk, katerih je več tisoč, še nismo prešteli. Sovražniki so morali nemškim napadalcem prepustiti nad 200 tankov; veliko oklopnih voz smo sestrelili. Na dolgi, obsežni bojni črti smo preleteli več milj daleč nad 100 km sovražnih postojank. Krvave izgube Angležev so znašale že 5. aprila nad 500.000 mož, med drugim nemškim napadom pri Lysi so se strašno pomnožile. Prištetni se pa morajo tudi težke krvne žrtve Portugalcev in Francozov, ki so morali povsod v žariščih boja v gostih množicah obnoviti težko ogroženi položaj. Angleži v tem mesecu niso izgubili le vsega, kar so pridobili v bitki pri Sommi, ki se je bila pol leta in pri Cambraiju, pre-

puštili so nam morali tudi dve trejini prostora, ki so ga v 16. flandrijskih bitkah dragoceno plačali. Franciji v škodo se tu izguba še razširja s tistim ozemljem, ki ga prepuščajo med umikom Angleži Nemcem. V celoti smo pridobili več km ozemlja.

Avstriji na zahodnem bojišču.

Amsterdam, 16. aprila. »Telegraph« poroča: V zadnjih dneh je prišlo v Belgijo veliko avstrijskih vojakov. Dolgi vlaki so se vozili skozi Lüttich. V Antwerpnu in v Gentu je tudi veliko vojakov.

Preosnova versailleskega vojnega sveta.

Pariz, 21. aprila. (K. u.) »Echo de Paris« poroča: Versailleski vojni svet so tako le preosnovali: Predsednik general Petain (Francija), ostali člani so generali Sackville-West (Velika Britanija), Robilant (Italija) in Blisz (Združene države).

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. aprila. Uradno se poroča: Na italijanskem bojišču je slabo vreme oviralo bojevanje.

Dunaj, 21. aprila. Uradno: Topovski boji in poizvedovanje so na mnogih točkah jugozahodne bojne črte zopet oživeli.

Stotnik Brumowsky je priporil v zračnem boju svojo 29. zmagajo.

Z Balkana.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. aprila. Uradno: Sovražnik je zahodno od Dojranskega jezera in na ravani Strume živahno nastopal.

Prodiranje na Krim.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. aprila. Uradno: Naše čete so premagale pri Pierokopu in pri Karf Kazaku sovražni odpor in si odprle pot na Krim.

Politične novice.

+ Shod S. L. S. v Logatcu. V nedeljo dne 21. t. m. se je vršil v prostorih društvenega doma v Dolenjem Logatcu shod S. L. S. Navzočih je bilo okrog 700 ljudi iz Logatca in okolice. Govorila sta državni poslanec Jože Gostinčar in domači župnik France Krhne. Shod se je razvil v krasno manifestacijo za jugoslovansko državno misel. S. L. S., Jugoslovanski klub ter še posebej za naše poslance in knezoškofa dr. Jegliča. Soglasno so bile sprejete tozadevne resolucije.

+ Nemški »Volkstag« v Mariboru. Začetkom maja se bo vršil v Mariboru nemški »Volkstag« za cel jug. Na ta »Volkstag« pridejo tudi Nemci iz Koroške, Kranjske in Primorske, da protestirajo proti jugoslovanski državi. Zborovanje je nameravano na Glavnem trgu v Mariboru.

+ Veliko nemško zborovanje sklicuje avstrijsko nemškonarodno društvo za sredo maja. Povabljeni so vse nemške stranke, nemški narodni sveti in obrambna društva, občinska zastopstva in korporacije. Na zborovanju bodo zavzeli stališče nasproti notranjepolitičnemu položaju, nasproti »državi nevarnim spletkam« med Jugoslavi in Čehi, nasproti mirovnemu vprašanju in izpremembi v vodstvu zunanjega urada.

+ Priprave za zasedanje parlamenta, ki se snide 30. t. m., so v teku. Za tekoči teden je že sklicanih več odsekov. Danes, v ponedeljek, se je sešel pododsek finančnega odseka na posvetovanje o oddaji premoženja. Finančni odsek je sklican na 23. t. m. z dnevnim redom: posvetovanje o vinskem davku in o vladni predlogi glede davka na premož. Za isti dan je sklican tudi brambni odsek; na dnevnem redu ima poročilo o cesarski naredbi z dne 1. maja 1915. glede vpoklica starih črnovojnikov. Pododsek narodnogospodarskega odseka se sestane dne 24. t. m. ter bo razpravljal o električnem zakonu.

+ Bolgari in Turki. V Bolgariji so zahteve Turkov, ki hočejo odškodnine za to, kar je Bolgarija pridobila v Dobrudži, zelo presenetljive. Bolgari pravijo, da Dobrudže ne smatrajo za trgovinsko reč in da ne dopuste kupčij s svojimi deželami in s svojimi vojaki. Helfferich je svoje potovanje v Sofijo odgodil.

+ Nemci že zatajujejo Czernina. Odhod grofa Czernina s pozorišča njegovega delovanja kot zunanji minister je nemškemu strankarsko-političnemu taboru povzročil velikansko razburjenje. Radi njegovega govora z dne 2. aprila so mu pošiljali izjavo za izjavo, v katerih so mu izražali posebno zaupanje nemško-avstrijskega ljudstva. Ko je prišlo poročilo, da je Czernin odstopil, se je nemškega tabora polastila velika žalost, nekateri njegovi občudovalci v Solnogradu so razobesili celo črne zastave, po listih so ga opisovali kot nenadomestljivega državnika itd. Ali Czerninova slava je bila kratka. Komaj dober teden po odstopu so Nemci že pričeli kritizirati njegovo politiko, da ni bila velevstrijska, ker se je postavil na stališče

sporazumnega miru brez »aneksij in odškodnin.« »Pijeva korespondenca« mu pa celo očita, da se je rešitev avstrijsko-poljskega vprašanja izjalovila vsled nerodnosti pri holmskem vprašanju, da je pri mirovnem sklepu z Ukrajino prepozno povdarjal, da je Ukrajina avstro-ogrsko interesno ozemlje; da je Rumuniji priznal del Besarabije, vsled česar se mora rumunjska iredenta obrniti izključno proti Avstriji. Imenovani korespondenci tudi ni všeč način, kako je Czernin zamislil rešitev srbskega vprašanja in pa njegovo stališče napram ustavni reformi, kakor ga je pokazal posebno v svojem zadnjem govoru, ko je čisto v nemškutarsko-radikalnem in židovsko-mažarskem smislu zagovarjal nadvlado Nemcev in Mažarov v monarhiji. — Seveda vsa ta navedena dejstva ne bodo spremenila dejstev. Czernin bo ostal nemški narodni junak. Zato ker je vodil protislovansko politiko, naj je še tako oškodoval interese monarhije.

+ Princ Liechtenstein o Czerninovem odstopu. Princ Liechtenstein je na nekem shodu na Dunaju rekel med drugim: Grof Czernin je odstopil, ker ni pričakoval, da bi v bodočih delegacijah razpolagal z večino; ker ni mogel v kratki dobi poravnati napetosti Poljakov nasproti njemu z oziorom na mir v Brestu Litovskem.

+ Hertlingov odgovor baronu Burianu. Nemški državni kancler je poslal c. in kr. zunanjemu ministru naslednji brzojavni odgovor: Vašo ekscelenco prosim, da sprejmete mojo najiskrenejšo zahvalo za naklonjeno brzojavko včerajšnjega dne, ki me je našla tu v najvišjem dvornem taborniku. Nedaleč od tu se zmagovito dokončava mogočna bitka, ki so jo bili naši zapadni sovražniki v zmoti nad našo nepremagljivo močjo in prezirajočo našo pripravljenost na mir trmasto izzvali. Z veseljem pozdravljam udeležbo avstro-ogrske artiljerije. To je novo vidno znamenje za neomajnost zveze med obema prijateljskima v boju preizkušanima državama in nadaljnje jamstvo za zvesto sobojevništvo do zmagovitega konca. Polni ponosa nad neprimerljivimi junaštvi naših narodov moramo z neomajnim zaupanjem v bodočnost nadaljevati delo, ki so ga vodilni državniki obeh monarhij dosedaj skupno opravljali in ob katerega nadaljevanju se more Vaša ekscelenca vedno zanašati na mojo lojalno podporo.

+ Poostrene odredbe v Pragi. »Narodni Listy« poročajo, da je praška policija prepovedala vsak političen shod.

+ Pododsek davčne komisije je imel 20. t. m. posvetovanje; razpravljal je o zakonskem načrtu glede izpremembe rentnega davka za l. 1918/19. in vojnih doklad na direktne davke.

+ Poljaki pri cesarju. 20. t. m. dopoldne je bilo predsedstvo Poljskega kolaja poslanci Kendzior, German, Stapinski in Rauch, sprejeto v posebni avdienci pri cesarju.

+ Aprovizacija Galicije. Na Dunaju se je te dni pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. vit. pl. Seidlerja vršilo posvetovanje o aprovizaciji Galicije. Posvetovanja so se udeležili: galiski minister dr. pl. Twardowski, predsednik prehranjevalnega urada dr. Paul, predsednik skupne prehranjevalne komisije gen. major pl. Landwehr, galiski namestnik grof Lamezan; dalje zastopnika vzhodne Galicije vladni komisar v Lvovu dr. Steslowicz in Schleicher, za zapadno Galicijo mestni načelnik pl. Feodorowicz in dvorni svetnik Sare. Razen tega so bili navzoči poslanci: Abrahamowicz, Stapinski, Tertil, dr. Groß, Daszynski, Klemensiewicz, dr. Liebermann, Marek in dr. Diamand.

+ Demisija ogrske vlade sprejeta. Uradni list ogrske vlade javlja: Cesar je z lastnoročnim pismom z dne 19. aprila sprejel demisijo ogrskega ministrstva in odredil, naj ministri nadaljujejo svoje posle do novih sklepov.

+ Boj za volilno preosnovo na Ogrskem. Socialna demokracija je naznaila za danes v ponedeljek, dne 22. t. m. popoldne v Budimpešti veliko demonstracijo za volilno preosnovo, katero je višje mestno glavarstvo dovolilo. Ob pol 12 dopoldne zapro v Budimpešti vse obrate, trgovine in celo kavarne.

+ Govor velenemškega admirala. Znani Tirpitz je govoril na strankarskem shodu velenemške domovinske stranke o političnem položaju. Rekel je med drugim: Vzhodna vprašanja so rešena. Ukreniti se mora le še, da se zagotovi življenje močno zatiranih Nemcev v baltičkih deželah. Na zahodu naše roke niso vezane. Tam se odloči vojska. Sovražnik nas prekaša v žilavosti in je politično spretnejši. Na Angleškem ve vsak, za kaj gre. Nasproti Anglo-Američanom se mora nemštvo bolj zavarovati, kot je bilo dozdaj. Zagotoviti moramo dobavo surovin naši industriji in našo kolonialno državo izpopolniti in zavarovati. Shod je sklenil sledečo resolucijo: Moč Nemčije se mora tako izpopolniti, da se nas sovražniki ne bodo upali več drugič napasti in da moremo zopet pričeti težavno tekmovalje na gospodarskem polju.

+ Osrednji odbor »Starčevičeve stranke prava« je imel dne 18. t. m. svojo sejo.

na kateri je poročal dr. Pavelić o manifestaciji v Pragi. Nato so sklenili, naj se dostojno proslavi 30. april in 1. maj. Nadalje so razpravljali o kandidaturi v okrajih Delnice-Cabar in Slatina.

Ali sta tudi sv. Ciril in Metod veleizdajalca? Pesti Hirlap poroča, da se pripravljajo v panslavističnih jugoslovanskih krogih za proslavo slovanskega praznika sv. Cirila in Metoda na dan 5. julija, in poziva vlado, naj ostro nastopi proti tej akciji. Ta proslava da bo znatno okrepila politične cilje in težnje panslavistov. Jugoslovancov.

Sporazum proti Norveški in Švedski. Švedska Dagblad poroča: Amerika je stavila Norveški novo zahtevo, po kateri naj izvoz nadzorujejo ameriški uradniki. Z Norveško nameravajo postopati tako, kakor se postopa z vazalno državo, ker bodo tuji uradniki nadzorovali v njenih pristaniščih izvoz. »Az Est« pa poroča. Sporazum je naprosil švedsko vlado, naj mu od 615.000 ladnjega prostora, ki je zasedan v pristaniščih sporazuma, od katerega so že 100.000 ton za živila rekvirirali, odstopi še 315.000 ton.

Češkoslovaški naselbine v Ukrajini so važen gospodarski činitelj, ki si je pridobil velike zasluge v oživitvorenje racionalnega gospodarstva v ukrajinskem poljedelstvu. Informativni članek o številni sili teh naselbin je prinesla prva številka II. letnika »Menšinovga Peneznika«. Češke občine tvorijo tri pokrajinske skupine, in sicer: na Volinskem, Krimu in na Kavkazu. — V tej številki je natisnjen članek dr. Hronika »Česka Nebraska«. Iz njega se da posneti, da je v nebraški državi v središču severne Amerike veliko število čisto čeških občin in mest, v katerih živi nad 100.000 Čehoslovakov, ki imajo tu svoje banke, šole in obvladujejo trgovino in obrt.

Slovanske številke poznanskega »Kraja«. Čeh Vaclav Dresler, ki je bival v Berlinu že pred vojsko, je pričel izdajati v novem letniku velikopoznanjskega lista »Kraj« (izhajajočem v poljskem jeziku) posebne mesečne priloge, s katerimi informira bralce rečenega lista o narodnih, političnih, gospodarskih in kulturnih pojavih ene ali druge slovanske veje. Doslej je izšla že bolgarska, češka, slovenska in zadnje dni nam je prišla v roke tudi hrvatsko-srbska številka. V tej 17 člankov obsegajoči posebni brošurici so opisane razmere Hrvatske do Ogror; članki vodijo bralca med Hrvati po Dalmaciji, Istri in Primorju ter opozarjajo čitatelja na hrvatski in srbski živeli na Ogrskem itd. V brošurici je podan tudi strokovni načrt konstitucijske dobe ter je opisan razvoj srbskega in hrvatskega tiska na Srbskem, opisane so nadalje srbske politične stranke in naposled nam nudi brošurica kos najvažnejše narodnostne, politične in gospodarske statistike. Vse to je spisano še na temelju predvojnih podatkov, a splošno so te informacije dobre in zanesljive, ki bodo dobro služile v poglobitven interesov in boljše medsebojnega spoznavanja. Prihodnja številka ima biti posvečena Ukrajincem.

Vojska do zadnje ladje. Lord Inchape je govoril pri pojedini delegatov angleško-belgijskega odbora. Rekel je med drugim: Angleži in Belgijci so prelivali skoraj 4 leta skupno kri. Če bo potrebno, bodo nadaljevali boj 14 in tudi 40 let. Nemški mir je nemogoč. Na svetu, ki bi mu gospodarili Nemci, bi ne bilo mogoče živeti. Boj se bo nadaljeval, dokler ima Anglija le še kako ladjo na morju. Če je preženo iz Francije, kar se gotovo ne zgodi, se bodo zavezniške ladje bojevale, dokler ne bo Nemčija popolnoma izčrpana.

Francoska zbornica se je odgodila do 5. majnika.

Prosveta.

pr Drugi večer »Slavnostne akademije« v počastitev spomina dr. Janeza Evangelista Kreka je bil potencirana izdaja prvega. O užigajočem, iz globine duše privlečenem govoru našega pisatelja Fr. S. Finžgarja poročamo na drugem mestu. Samo to naj konstatiramo: Roke so se nam tresle in se hotele razgibati, da bi udarile v plosk, ki bi zidove rušil, pa so obnemogle drevene le v grozi pred večnostnim dihom, ki je od govornika prizan zavel po dvorani; usta so se nam razklepala, da bi krikoma pritrjevala, toda jezik je onemel in ni mogel dati izraza čustvu, ki nam je bilo do skrajne napelosti napolnilo dušo. Zgodilo se je, kar smo si že večkrat želeli, pa ta večer morda prvič v tej meri dosegli: vsakdo je čutil, da naj globlino besed v svoje srce pogreznemo in njih brezmejno težo v svoji duši pretehtujemo. Kakor je bil narod poražen po sekularni Krekovi besedi z dnem 30. maja, da vsled njene mogočnosti in bleščečega veličastva mesece ni mogel najti izraza svojemu čustvu, pa je potem z elementarno silo pokazal strmečemu svetu svoje odobravanje, tako je bilo ta večer, ko se je občinstvo zavedlo samega sebe v tisti dovesni tesnobi: viharo soglasje se ni moglo početi, priti je moral mojster Hubad

in opozoriti s toni klavirja, da naš spored še ni izčrpan.

Zdi se, da je iskra, ki se je užgala vsa srca, tudi na zbor preskočila. Zakaj, s čudovito poglobljenim predavanjem je dovršil svoj del. Škoda, če vse škoda — to smo čutili zlasti v Dvořakovem slavnostnem spevu, da akustično tako srečno zidana dvorana nima orgel. Kako veličasten bi bil sklep te kantate, če bi po petju završal in zabobnel pleno s trobentami in pozavnami, kakor grmenje in bobnenje na Sinaju, ko je Gospod zapovedi dajal svojemu ljudstvu. Na to naj upravni svet Uniona ne pozabi. Kakor hitro bo mogoče, naj dvorani oskrbi primerne orgle. Glede petja posebej še sledeče: Pri srbskih smo občudovali izredno čisto intonacijo in krasno harmonizacijo. V kakšne gorke in hkrati mračne, mestoma plašne barve se je izlil ta samorastli Mokranjčev kontrapunkt v »Moravi krvavi«, prav ta globoki, iskreno gorki občut smo imeli pri drugi kitici Hubadovega »Škrjančka«, ki je istotako zgrajena na kontrapunktu. Orkestralne barve skoro nam je pričaral Andel v »Jesenski drugi noči« in nekaj, skoro kot Verdijska fužna mrahoba nas je preželo, ko smo poslušali srbsko »Kolo«. — Pri »Miški«, ki je bila sijajna, bi si želeli, ker se je predpov diferenciral, naj bi se še dalje, da postane cela pesem še bolj dramatična. Kako bi učinkovalo, če bi na primer lenega, zaspnega medveda privlekel iz brloga kak basist z obsežnim, izdatnim, globokim basom oktavo nižje, kot je pel baritonist! Prav tako bi stilizirano smrt lahko predstavljali nizek kontra-alt zopet oktavo nižje, kot ga je pela gdč. Sadarjeva s svojim prikupnim, lahkim, voluminoznim glasom, ki bi mu želeli, naj bi mu dunajska c. kr. akademija ali praški konservatorij tudi vsakršno sled krhkosti izgladil in njegova proznost usovršil. — Če še to rečemo, da je zbor ostal na višku in se raje še dvignil, da je to, česar nista mogli dati melodija in harmonija, dodala čez vse spretna interpretacija mojstra Hubada, naj današnje poročilo zaključimo s pripombo, da nas je tudi prof. Dornik neprimerno bolj ogrel, ko nam je v mistični »Pepelnici noči« kazal našega rodu »vstajenja dan«. Fr. K.

pr Girardi umrl. V soboto, 20. aprila ob pol 5. uri popoldne je umrl na Dunaju slavni gledališki igralec Aleksander Girardi. Otekala mu je leva noga, zdravniki so mu jo odrezali, ne da bi bil Girardi za to vedel, da bi ga rešili. Toda rešiti ga ni bilo mogoče. Girardi je bil rojen 5. decembra 1850. l. v Gradcu. Oče je bil ključavničar, tudi mladi Girardi se je izučil ključavničarstva. Mladi Girardi je nastopal na odru Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Gradcu; rad bi se bil posvetil gledališki umetnosti, a oče mu ni dovolil. Po očetovi smrti se je mogel šele l. 1868. posvetiti gledališki umetnosti. Prvič je igral na gledališkem odru v Rogoški Slatini. Nastopal je nato na raznih odrih. Na Dunaju je nastopil šele l. 1871., l. 1874. je bil angažiran v dunajskem gledališču »an der Wien«. Kot pevec kupletov je tako napredoval, da ga ni nihče prekosil, tudi v opereti je vstvaril vzorne vloge. Priljubljen komik je bil koncem leta 1917 imenovan za dvornega igralca.

Dnevne novice.

Položnice za poravnavo naročnine na »Slovenca« smo pričeli ta teden prilagati za vse cenj. naročnike in sicer vsak dan samo delu naročnikov, da se na ta način porazdeli delo. Do konca tedna jih prejmo vsi cenj. naročniki. Kdor je naročnino med tem že obnovil po nakaznici ali kako drugače, naj sedaj doposlano položnico shrani za prihodnje plačilo.

Baron Gautsch umrl. Na Dunaju je 20. aprila jutraj umrl bivši ministrski predsednik, član gosposke zbornice in predsednik najvišjega računskega dvora baron Gautsch. — Zadel ga je kap na možgane.

Ali je to mogoče? Vojna uprava pobira sedaj že strelovode pri cerkvah, ki so iz bakra. Plačuje kg po 2 K 85 v. Vendar stane kg bakra gotovo desetkrat več na trgu, kjer ga pa sploh dobiti ni. Kot nam domestilo daje za isto ceno železne žice. Ali niso s tem izpostavljene nevarnosti najdragocenejše stavbe? Koliko časa pa ostane na prostem železna žica? Kdo bo povrnil škodo, kateri so s tem izpostavljeni naši cerkveni stolpi in cerkve? Ali se res ni moglo utrpeti tega za varnost naših cerkev sicer tako malenkostnega, a tako dragoceneega materiala?

Vojaška imenovanja. Imenovani so: nadporočnik bos. pešpolka št. 4 Miroslav Seneković za stontika, za poročnike v rez. praporščaki Ivan Lavrin (17. pp.), Franc Hirzer (lovski bataljon 7), Franc Sitar, Franc Strušek in Alojzij Žitnik (27. pp.).

S pošte. Poštni aspirant Ernest Guzelj je imenovan za poštnega oficijanta v Pulji. Za poštno oficijantke so imenovane aspirantke: Karla Binder za Nabrežino, Josipina Andrejčič za poštnega ravnateljske pomožne urade, Olga Mozer za Po-

reč, Jožica Brešjani za Tržič. — Poštna adjunktinja Filomena Orbanich je spet sprejeta v poštno službo in sicer za Buje. — Premeščenja: poštni oficijantki Marica Camuffo iz Poreča v Červinjan, Ana Demark iz Trsta v Poreč, Terezina Friunich iz Pirana v Tržič ter Antonija Simcich iz Voloske v Opatijo. — Umirovljenje: Poštni oficijantki Marija Penco in Jožica Rakovec. — Razpisano je mesto poštnega ekspedienta v Gorenjem Mozlju (III/1).

Ravnatelj Vojnokreditnega zavoda v Celovcu je postal dr. Janko Hočevnar v Krškem.

Železniška nesreča. V špitalu ob Dravi se je te dni pripetila strašna železniška nesreča. Vlak je zavozil na slepi tir in potem padel kakih 10 metrov globoko. Ubiti so: strojevodja Krulac, Poženel, Fischer in kurjača Studecky in Maček. Več oseb je težko ranjenih. Vzrok nesreče je najbrž prevelik napor in prekratek počitek.

Oprostitev planšarjev v l. 1918. C. kr. ministrstvo za deželno brambo je v sporazumu s c. in kr. vojnim ministrstvom odredilo, da se planšarji letnikov 1863. do 1893. tudi letos odvežejo od vojaškega službovanja za dobo od 1. maja do 15. oktobra. Pri letnikih 1894. do 1899. se zamore tako oprostitev le izjemoma dovoliti, ako jih na noben način ni mogoče pogrešati za planšarstvo. Zaradi teh oprostitvev se je nemudoma priglasi pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Vojaški konji za pomladanska dela. Vojaška uprava izposoja tudi letos konje za kmetijska dela. Priglasiti se je zanje pri deželni izkazovalnici za delo v Ljubljani (pri c. kr. deželni vladi). Konji se oddajajo brezplačno proti temu, da dobe potrebno krmo. Zaradi pomanjkanja delavne živine se oddajajo tudi trenski konji z vozovi in vozniški vred. Ti se dobe pri trenskih oddelkih, ki so nameščeni tu in tam po deželi. Pri teh konjih je skrbeti za potrebno krmo, vozniku je pa dajati najmanj po 3 krone na dan in vso hrano, za katero pa plačuje vojaška uprava po 3 K na dan. Trenski konji se oddajajo le v obližju stajališč dotičnih trenskih oddelkov.

Umrla je v Ptuj gospa O. Strelec, roj. Možina. Pogreb je bil v nedeljo popoldne.

Avstr. mornariško društvo. Osrednje vodstvo Avstr. mornariškega društva je v posebno priznanje delovanja v prospah društvenih idej, odlikovalo člana ljubljanske skupine g. dr. Josipa Ažmana, odvetnika v Ljubljani, z zlatim, g. pharm. Hinka Brillija, dvornega lekarnarja v Litiji, pa s srebrnim društvenim častnim znakom.

Razpis tiskovnih del. C. kr. ravnateljstvo državnih železnic razpisuje tisk svojega uradnega lista ter dobavo drugih tiskovnih del (razglasov itd.). Natančnejša pojasnila daje c. kr. ravnateljstvo državnih železnic, ekspozitura Ljubljana (ekonomat), kamor naj se prosilci obrnejo ustmeno ali pismeno.

Ponesrečil se je te dni pri Borovnici kurjač Jurko Koleša. Prišel je pod kolesa lokomotive, ki so mu zmečkala desno nogo. Nogo so mu odrezali. Zdravi se v deželni bolnišnici.

Anhaltski vojvoda Friderik II. je sinoči ob 7. uri umrl.

Pošta v Albaniji. V avstrijsko-ogrskem upravnem ozemlju Albanije se je odprl 20. marca 1918 c. in kr. etapni poštni urad I. razreda Mamuras za zasebni poštni promet. Pošiljati se smejo na imenovani urad: pošne dopisnice, pisma, tiskovine (časniki), blagovni vzorci, pošne nakaznice in pisma z označbo vrednosti; od tega urada: pošne dopisnice, odprta pisma, tiskovine (časniki), blagovni vzorci, pošne nakaznice, pošno-hranilnične položnice in odprto predana pisma z označbo vrednostjo. Pisemskopošne pošiljke iz vseh držin, ki se razpošiljajo po znižanem časniškem ceniku, se lahko vknjižijo in obremenijo s povzetjem. Ta etapni poštni urad posluje tudi kot vojnopoštni urad za tamkaj nastanjene čete in zavode. Smejo se torej sprejemati in pošiljati tudi vojnopoštni službeni zavitki za odočna poveljstva, čete in zavode, razen tega tudi vojnopoštni zasebni zavitki za te in za njih svojece pod pogoji, ki so določeni za to prometno blago.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

»Jugoslovanskemu klubu« so došle sledeče izjave:

Izjava slovenske duhovščine na Koroškem. Podpisani slovenski koroški duhovniki izjavljamo, da se solidarno pridružujemo državno-pravni deklaraciji »Jugoslovanskega kluba« z dne 30. majnika 1917, in sicer razumevamo deklaracijo v tem smislu, da zahtevamo v okviru monarhije združenje vseh dežel monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi, v samostojno, vsakega narodnega tujega vladstva prosto državno tvorbo v okviru monarhije pod žezlom habsburško-lorensko vladarske rodovine.

To izjavo podamo:

I. Kot Avstrijci:

a) Izjava naj bo odločen ugovor zoper vse zunanje sovražnike, ki hočejo odcepiti Jugoslovanci, da se bo naš narod trojnega imena le

slovan od Avstrije; mi hočemo ostati v Avstriji ter si želimo jugoslovansko državo v okviru avstrijske monarhije.

b) Kot iskreni domoljubi si želimo veliko, mogočno Avstrijo, ki je obenem tudi močna zasloba katoliške Cerkve. Neprestani narodni prepriji v zadnjih desetletjih so pa pokazali, da bo Avstrija le mogočna, edina in velika, ako bo združevala v sebi svobodne in enakopravne narode, ki se ne diferencirajo kot gosposki in tlačeni narodi. Tembolji velja to po vojski, v kateri so narodi korakali kot ljudske armade na bojišča in tam prelivali potoke krvi za ono Avstrijo, v kateri naj velja vsem narodom enaka pravica, kakor je to obljubil naš presvetli in ljubljani vladar Karel I. v svoji nastopni proklamaciji na svoje narode.

II. Kot Jugoslovanci:

Ravno Jugoslovanci se niso dali prekositi po nikomur v tej vojski glede poštivostinosti za Avstrijo in za cesarja in zaradi tega pričakujemo, da se bodo mogli svobodno razvijati v svobodni jugoslovanski državi, ki bo kot taka na jugu najmočnejša obramba zoper sovražnike avstrijske monarhije. Vsako osumljenje našega patriotizma, kakor da bi od nas zaželjena jugoslovanska državna tvorba bila naperjena proti Avstriji, najodločnejše odklanjamo.

III. Kot koroški Slovenci.

V zgodovinski pri preureditve cele Avstrije stopamo skupno s svojim dolgo teptanim narodom in zahtevamo rešitev koroškega problema v smislu jugoslovanske deklaracije. Stoletne izkušnje so namreč izučile nas koroške Slovence, da sta miren razvoj in boljša bodočnost edino le mogoča, ako se otresemo nemške centralistične birokracije in si moremo ustvariti jasno slovensko uradništvo in razumnost. Slovenci stojijo vsled pritiska birokracije na razvalinah svoje narodne kulture.

a) Slovenskega razumnostva razen duhovščine na Koroškem takorekoč ni. Slovenskih uradnikov, profesorjev, učiteljev, zdravnikov itd. v državi, deželni ali privatni službi je le večjemu 0-1% namesto 25-30 odstotkov.

b) V deželnem šolskem svetu, v deželnem odboru, v trgovski zbornici, v deželnem kulturnem svetu ni slovenskega zastopnika, v državnem zboru so zdaj Slovenci brez zastopstva, kajti edini koroški slovenski državni poslanec je bil med vojsko uničen; v deželnem zboru jim ostane zdaj en sam zastopnik izmed 43.

c) Slovenci nimajo nobene srednje in meščanske šole, ostala jim je kot kuriozum še ena slovenska javna ljudska šola.

d) Po uradnem ljudskem štetju je padlo število koroških Slovencev v dobi 1880-1910 od 102.000 na 82.000, dočim bi se bilo moralo dvigniti število Slovencev v razmerju z naravnim ljudskim priraščajem na 120.000. To so katastrofalne številke, ki kažejo na uničenje našega naroda.

e) Vsaka slovenska beseda mora izginiti iz vseh uradov, iz vseh uradnih dopisov, iz vseh šol, iz celega javnega življenja.

IV. Kot katoliški duhovniki in dušni pastirji:

a) Odstanitve narodnih prepribov bi bila največjega pomena za mirno vršenje dušnega pastirstva. Pravila ločitev Slovencev in Nemcev bi na mah končala narodne prepire.

b) Dolgoletna brezpravnost je poniževala koroške Slovence in jim zapustila želo pesimizma, kar je v silen kvar krščanstva, ki hoče vcepiti v človeško dušo duh vesele delavnosti in ki obsodi nasilno raznarodovanje kot krivico.

c) Dejstvo, da slovenskemu ljudstvu niti v ljudskih šolah na Koroškem ni dana priložnost se izobraziti v materinem jeziku, zelo ovira slovenske dušne pastirje, tako da ne morejo nuditi ljudstvu temeljite krščanske izobrazbe.

d) Dejstvo nadalje, da se na Koroškem vsled sistematičnega naseljevanja nemških uradniških družin (nemški sodniki, politični, davčni in finančni uradniki, železniški in poštni uradniki, učitelji) ustvarja na umeten način v slovenskih župnijah dvojezičnost, silno otežuje pastirovanje v šoli in v cerkvi.

Ob koncu pa izjavljajo slovenski duhovniki slovensko, da s svojo izjavo ne nameravajo kršiti niti najmanjše pravice drugih narodov; deslo samoodločbe pa naj se uporabi le v toliko, v kolikor je v popolnem skladu z moralo katoliške Cerkve.

6. marca 1918. — (Slede podpisi.)

Jugoslovanskemu klubu so došle nadalje sledeče izjave za majniško deklaracijo:

S Koroškega smo prejeli nadalje sledeče izjave za majniško deklaracijo:

Slovenski duhovniki dekanije Smolhovi župniji Sveče (občina Bistrica v Rožu, kraji: Spodnja Bistrica, Polana, Salo) (43 podpisov); Sveče (125 podpisov); Zgornji kraji, Ladine (77 podpisov); Mače (79 podpisov); Bistrica (23 podpisov); skupno 347 podpisov. — Slovenski rudarji v Črni na Koroškem z navdušenjem pozdravljajo majniško deklaracijo (796 podpisov) — žene in dekleta v Črni so poslale 437 podpisov prelag. g. dr. Tavčarjevi v Ljubljano, tako da je vseh podpisov zavednih Slovencev in Slovenk v Črni lepo število 1233; možje in mladeniči, žene in dekleta župnije Smihel nad Pliherkom pozdravljajo z navdušenim srcem, polnim narodne samozvesti, pravično izjavo Jugoslovanskega kluba (sledi 812 podpisov); z velikim navdušenjem se pridružujejo majniški deklaraciji možje in mladeniči, žene in dekleta iz St. Jakoba v Rožu (1010 podpisov); istotako možje in fantje, žene in dekleta pri Devici Mariji na Jezeru z navdušenjem pozdravljajo majniško deklaracijo (1186 podpisov); občinski odbor v Tolstevrhu pri Guštanjju izjavlja soglasno in odločno da se pridružuje majniški deklaraciji.

Trgovci in trgovački namještenci glavnega grada Zagreba; hrvatske žene u Našicama kao pobornice svake pravednosti i svjestne nužne borbe za slobodu i samostalnost naroda svoga najodlučnije pozdravljaju i priključuju se izjavi »Jugoslovanskega kluba« i izjavi »Starčevićeve stranke prava« u hrvatskom saboru u Zagrebu; svećenici rabskoga provikarijata biskupije krčke; mjestno občinsko zastupstvo rabsko (Arbe) slaže se potpunoma sa zahtjevima izraženim u jugoslovanskoj deklaraciji od 30. svibnja 1917, koji se temelji na prirodnom i historičkom pravu i na pravu i načelu samoodređenja naroda; zastupstvo upravne općine Sušak; poglavarstvo upravne općine Brodski Stupnik (kot. oblast u Brodu) kao reprezentant svih općinara se izjavi za ujedinjenje svih južnih Slavena habsburške monarhije u smislu svibanjske deklaracije. Bjelovarski Slovenci in Slovenke z navdušenjem pozdravljajo majniško deklaracijo v prezanje sovražnike, ki hočejo odcepiti Jugoslovanci, da se bo naš narod trojnega imena le

takrat mogel svobodno razvijati, če se obistini zahteve po Jugoslaviji. — Svečenstvo i učiteljstvo, općinari odn. žene i djevojke općine Tinjan i Kruga, općine Sv. Petar u Sumi (ukupno 1195 potpisa). — U ovoj malenoj općini, koja je još uvijek na žalost u talijanskim rukama, a u njoj je čisto hrvatski živali, te se talijanština u narodu održala samo uslijed korupcije i zatiranja narodne svijesti... Narodu se polagano otvaraju oči, pa je ideja, koju zastupate tako muževno i samoprijegorno, mnogima otvorila nove vidike i prodire munjevitim brzinom svuda, gdje još životari naš ispašeni i istradani narod, pa je nade, da je neće nijedna sila moći više da uguši. — Selo Čabrovići; općinari Gologorice; općinari (muški i žene) u Zareču, općine Pazin u Istri (261 potpisa); svećenstvo i učiteljstvo na Sabanštini u Istri; jugoslavanski željezničari u Puli; željezniško osoblje u Divači (113 potpisa); vas Brezovica, općina Materija u Istri (118 potpisa); žene in dekleta općine Ocizla-Klanec u Istri (71 potpisa); duhovščina dekanata Krkovec (škofije tržaško-koprške); može in fantje vasi Strahin; može in mladeniči, žene in dekleta općine Podgrad u Istri (deli općine Brkin, Zaječje, Erjavče, Prelože); žene in dekleta vasi Vrhpolje u Istri; žene in dekleta vasi Gročana u Istri; županstvo Tolmin; županstvo općine Drežnica (okraj Tolmin); može, žene in dekleta vasi Kazlje (općina Storie) na Goriskem (188 potpisa); općinari općine Medana v Brdih; općina Zgonik na Goriskem.

Gerentstvo općine Orehovica pri St. Jerneju; može in mladeniči župnije Selo (137 potpisa); općinari općine Sv. Marjeta (62 potpisa); žene in dekleta mesta Celovec (101 potpisa); učiteljsko društvo šibenskog okruga; Općinari Malenedelje, općine Muravci (77 potpisa); može, žene in dekleta općine Šmartin in Ležen pri Slov. Gradcu (1005 potpisa); općinski odbor općine St. Danijel; zastopniki ljubške općine; općinski odbor blaški; krajni šol. svet v Tunelu; krajni šol. svet v Vogrčah; može, žene, mladeniči in dekleta iz župnije Rožek na Koroškem (61 potpisa); općinari općine Ledence (258 potpisa); prebivalci vasi Dob, Brega, Vidernavas in Komel općine Blato na Koroškem (215 potpisa); prebivalci vasi Cirkovče in Novčavas općine Blato na Koroškem (74 potpisa); može in žene, fantje in dekleta općine St. Danijel pri Prevaljah (388 potpisa); općinari općine St. Janž v Rožu na Koroškem (280 potpisa); željezničari istrskih prog Divača-Puli in Hrpelje-Trst (202 potpisa); prebivalci fare St. Lenart pri sedmih studencih, općine Podkloster (285 potpisa); prebivalci fare Podkroš pri Celovcu (58 potpisa); općinari općine Ojstrica na Koroškem (400 potpisa); odborniki općine Ojstrica (9 potpisa); Ssenko građanstvo izjavljuje poverenje Jugoslavanskom klubu u neustrašivoj borbi njegovoju za slobodu i samoodređenje jugoslavenskog naroda ter se zahvaljuje Česima na bratskoj uzajamnosti. (400 potpisa.)

× × ×

Može in mladeniči iz Podgrada, Hrušice, Pregraja, Starada in Vel. Mun in Malih in Žejan, Sobonj in Račič ter vsa Čičarija u Istri izjavljamo, da se odločno in z vsem srcem pridružujemo državnoopravni deklaraciji Jugoslavanskog kluba z dne 30. maja 1917 in jo v celom obsegu ter popolnoma odobrujemo; rotimo Jugoslavanski klub, naj junaško vztraja v započetem boju za našo pravdu, da se Slovenci, Hrvati in Srbi združimo v samostojno državno telo pod habsburškim orlom, pomneč in imajoč pred očmi, da s tem najbolje služi domovini, splošno blažini in prejasni vladarski habsburški hiši. — Podgrad v Istri, 12. januarja 1918. (2087 potpisa.)

Ljubljanske novice.

Ij Glasbena Matica. Opozarjamo slavno občinstvo, da se ponovi jutri, v torek dne 23. aprila, tretjič Krekova akademija. Vstopnice se prodajajo v trafiki v Prešernovi ulici.

Ij Odborova seja »Slovenske Matice« bo danes v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih.

Ij Elizabetni otroški bolnišnici so darovali: Tri neimenovane osebe iz Ajdovščine 250 kron; župni urad Sora 5 kron; župni urad Žabnica pri škofji Loki 23 K; Fran Vrhovec s Krke 70 K; župnik I. Pfajfar v Rudniku 20 K; hišni posestnik Jenko v Ljubljani 100 K. Vsem blagim gospodom dobrotnikom in dobrotnicam iskrena hvala in Bog plačaj! — V naslednjem si dovoljuje uprava podati nekaj števil. Sprejetih je bilo v zavod: 1914. l. 269 dečkov in 257 deklic, skupaj 526 bolnih otrok, 1915. l. 303 dečki in 343 deklic, skupaj 646; 1916. l. 274 dečkov in 353 deklic, skupaj 627; 1917. l. 272 dečkov in 428 deklic, skupaj 700; 1918. l. do 15. aprila 72 dečkov in 174 deklic, skupaj 246. Nad polovico teh otrok je imelo očeta v vojni, petina je bilo beguncev; precejšen delež odpade na popolne ali napol sirote, med katere moramo šteti tudi nezakonske revčke; za le-te se dostikrat nihče več ne oglasi. Smrtnih slučajev je bilo: 1914. l. 59, 1915. l. 56, 1916. l. 64, 1917. l. 64, do 15. aprila 1918. l. 17. Devet desetih smrtnih slučajev odpade na dojenčke od 1 tedna do 14 mesecev; kar umrje večjih otrok, so večinoma žrtve sušice. Kljub težkim časom se je doslej upravi posrečilo, da je z velikodušno pomočjo mestne aprovizacije in raznih dobrotnikov in dobrotnic ohranila zavod v polnem obratu in oskrbela otročičem ne le vestno zdravniško oskrbo, bolniško strežbo in hrano, marveč tudi po možnosti obleko in obutev. Saj pridejo mnogi otroci malone goli v zavod in jih je treba, ko okrevajo in zlasti ko zapuste bolnišnico, obleči in obuti. Uprava želi in trdno upa, da bo mogla Elizabetna otroška bolnišnica s pomočjo slavni oblasti in tako blagosrčnega prebivalstva svoje delo za revno bolno deco tudi v bodoče v nezmanjšani meri nadaljevati. V to ime se vsem dobrim srcem najlepše priporoča.

Ij Telefonska zveza z uredništvom »Slovenca« je zopet uvedena. Telefonska številka je 50.

Ij Pogreb v Spitalu ob Dravi ponesrečenega strojevodje Josipa Poženela se vrši v torek, dne 23. t. m. ob štirih popoldne iz ljubljanske mrtvašnice.

Ij Umrla je v soboto popoldne v Rožni dolini gospa Marija Weis.

Ij Našla se je manjša vsota denarja na poti od finančnega ravnateljstva do trgovine Perdan. Dobi se na trgu Tabor 3.

Amiens.

Mesto Amiens, ki stoji po poslednjih vojnih dogodkih na zapadni fronti tik za fronto, je izmed najvažnejših industrijskih in trgovinskih mest francoske dežele. Že koncem 15. stoletja je bilo tu uvedeno flandersko suknarstvo, ki je v svojem novem mestu uspelo naglo k procvitu, posebno je zaslovelo, ko je Colbert leta 1666. pozval holandske tvorničarje. Ta stara slava suknarskega mesta se je ohranila do današnjega dne, zakaj v Amiensu je mnogo znamenitih predilnic za volno in pa tvornic za bombaževe izdelke in baržun, in njih izdelki slovijo še dandanes kakor »amienski blago« daleč preko deželnih mej.

Slavno mesto Pikardije pa ni samo tvorniško mesto. Še večja je njegova slava kakor najimenninejši umetniško mesto cele Francije. Slavna katedrala v Amiensu nima v mnogem oziru sebi enake hiše božje. Poleg nje je v mestu veliko število spomenikov, ki slovijo vsled svoje umetniške in stavbinske posebnosti. Znamenit je tudi muzej Pikardije, ki je izmed najvažnejših pokrajinskih muzejev vse Francije, in sicer ne samo vsled svoje častitljive starosti, ampak tudi vsled svoje slikarske dvorane, v kateri je videti največ umotvorov vseh novejših francoskih mojstrov, v kateri so pa tudi zastopani s posameznimi deli veliki nizozemski slikarji kakor n. pr. Rubens. Amiens ima tudi dragoceno mestno knjižnico z 80.000 zvezki ter s 1000 rokopisi. Mesto se odlikuje od drugih francoskih pokrajinskih mest po svoji lepi, pravilni legi in po širokih ulicah. Samo spodnji del mesta na Somi, ki se tu razcepi v enajst majhnih in upognjenih prekopov, je ozek in poln kitov. V tem delu mesta so tvornice in delavske hiše, ki so tuptam skoraj stare in že v slabem stanju. Nekdanja trdnjava je že davno porušena. Stari napiso so bili predelani in široke in prekrasne boulevarde kakor se to večkrat dogaja v Franciji ter obdajajo mesto v dolgih obokih. Krasen vrt je promenade La Hotoie, čigar najkrasnejši okras seko so dvoredni košatih lepih lip. V tem vrtu stoji spomenik Julija Verneja, slavnega francoskega pisatelja fantastičnih romanov. Julij Verne je živel več let v Amiensu in je naposled tam umrl. Najslavnejši sin amienskega mesta je pa le izpovednik in puščavnik Peter Amienski, ki je s svojimi pridigami veliko pripomogel k uresničenju prve križarske vojske. Tudi ta zgodovinski mož ima v mestu spomenik in sicer tik za katedralo. Ta katedrala se dviga kakor predragocen diadem nad mestom ter stoji na visoki stopinji gotičkega umetniškega stavbinstva. Do čim pročelje katedrale v Reimsu s svojim ornamentalnim bogastvom učinkuje ali je učinkovalo močnejše, dokler je ni porušila vojna nevihta, je vendarle cerkev v Amiensu izmed najkrasnejših hiš božjih na vsem svetu. Nje notranja oprema je poleg portala v Reimsu, cerkvenih zvonikov v Chartu ter kora v Beaunois eno izmed štirih neprekosljivih del gotičkega cerkvenega umetniškega stavbinstva na Francoskem.

Mesto Amiens šteje nad 100.000 prebivalcev ter je glavno mesto somškega departementa. Že za Cezarja je bilo pod imenom Somerobriava važno kakor glavno mesto in kakor središče mnogih cest.

Ženski vestnik.

Ž Hiperprodukcije ženske inteligence se boje na Hrvatskem, kjer imajo sedaj tri ženske realne gimnazije: v Zagrebu, Osijeku in na Sušaku. Vsi trije zavodi imajo letos v prvem razredu vsega približno 300 učenk. Ako bo šlo tako dalje — tako piše nekdo v »Ženskem Svijetu« — bo imela Hrvatska v nekaj letih strahotno število ženskega inteligentnega proletariata. Zato naj bi se ob sprejemanju na srednje šole strogo izbiralo in sprejele naj bi se le zdrave, krepke in res nadarjene deklice. — Stvar je pač približno enaka, kakor z moško mladino: vsak bi rad spravil otroka v »gosposki« stan, ne da bi pomislil, ali ima fant oziroma dekle pošteno nadarjenost in veselje za nauke; potem se pa taki učenci in učenke trudoma pomika

iz razreda v razred, na muko sebi in učiteljem ter jemljejo polet celemu razredu. Tem nenadarnim in nepoklicanim učenjem na ljubo šolska oblast čimdalje bolj zmanjšuje zahteve na srednjih šolah, priliva močnemu vinu vede, ki je le za krepke duhove, vedno več vode. Tako trpi splošna izobrazba, a v socialnem organizmu nastaja nova rana inteligentni proletarijat, ki se ogiba fizičnega, produktivnega dela in tišči le v pisarne. Tako raste truma tistih, ki žive ali hočejo živeti na račun drugih stanov. To so nezdrave razmere, ki se bodo sedaj vsled študirane ženskega naraščanja še poslabšale, ako se razmere ne izpremene in ne izkopljejo mladi inteligenci drugega odtoka. Predvsem bi se moralo temeljito preosnovati naše šolstvo. Obvezna osemrazredna ljudska ali 10 razredna srednja (od 6. do 14., oziroma od 6. do 16. leta) s popolnoma brezplačnim poukom in učila naj bi vsakomur brez razlike spola in stanu dala solidno temeljno izobrazbo. Koncem 4. razreda naj bi se izbrali najboljši učenci za humanistične gimnazije in realke, vsi ostali naj bi dovršili nauke na ljudski ali srednji šoli. Nato pa v razne poklice: obrt, trgovino, kmetijstvo, gospodinjstvo oziroma v trgovske, obrtne, gospodinske in druge strokovne šole. Na gimnazijah in realkah naj bi se zahteve umerile po zmogljivostih res nadarjenih učencev, ravno tako na vseučiliščih. Tako bi v vseh stanih dobili primerno izobražene ljudi, splošna izobrazba, ki je predpogoj vsakega trajnega napredka in blagostanja, bi se mogočno dvignila. Ljudje bi videli, da se dá »gosposko« živeti pravzaprav v vsakem stanu, treba samo izobrazbe, strokovne sposobnosti in pridnosti. Spoznali bi, da je vsako delo lepo in zanimivo, da je vsak poklic vreden in potreben inteligentnega človeka. Tako bi potem ob sebi ponehal naval v birokratične stroke, ki ne bi nudile ne večjega zaslužka, ne večjega zadovoljstva nego drugi pridobitni poklici. Razen tega moramo našo moško mladino v znatno večji meri nego doslej napotiti v mehaniko — posebno tudi pomorsko —, na tehniko, na pomorske in trgovske akademije. Temeljito izobražen mehanik, tehnik, pomorščak in trgovski akademik najde vsikdar lahko dobro mesto ne le doma, marveč tudi v tujini; njemu je odprt ves svet. Zakaj pa naj bi Slovenci — Jugoslavlani — prepuščali svetovni mejdan inteligentnega dela in bogateja zaslužka Nemcem in drugim naprednim narodom? Ali nam morda manjka nadarjenosti? Ne, ampak podjetnosti in dalekovidnosti. Tako smo se Jugoslavlani zanemari v tem oziru, da bomo na lastni zemlji še nekaj časa odvisni od tujih delavnih moči. Ne v zaprašenih pisarnah, marveč v stavbinske in gradbene stroke, v delarne in rudnike, na morje in v svet naj grejo naši moški talenti. Mesta v pisarnah naj ostanejo poprečnim moškim in ženskim glavam — izvzemši seveda vodilnih mest. Končno še nekaj: V naprednih skandinavskih državah, na Nemškem in drugod se veliko mož s srednje- in celo visokošolsko izobrazbo posveti kmetijstvu in najde v njem polno srečo in zadovoljstvo, pa tudi blagostanje. Pri nas pa misli vsak, ki je dovršil par gimnazijskih razredov, da bi bilo zanj ne vem kako sramotno, če bi se lotil pluga; rajše postane večno gladen pisar, nego sam svoj gospod na lastni grudi. Ravno tako meni kmetška hiša, ki je pogledala v mestne šole, da ji delo v kuhinji, hlevu in na polju več ne pristaja. Kakšna zmedenost! Ne delo človeku, ampak človek daje delu svoj pečat. Izobrazbe in inteligence ne dokazuje pero in bele roke, marveč modra beseda in vrlo, za napredkom in blagostanjem stremeče delo.

Narodno gospodarstvo.

g Splošna rekvizicija. C. kr. korespondenčni urad poroča: Preskrba s kruhom in moko je vsled okoliščine, da so množine, ki so jih dobili potom nakupa v notranjosti države, močno padle in so tudi rumunske zaloge skoro izčrpane, je postala tako težavna, da je bilo do dohoda dovozov iz Ukrajine, s katerimi moremo računati šele koncem maja, treba izdati odredbe, ki bodo omogočile, da se množine žita, ki so potrebne za splošno preskrbo, pokrijejo z domačo produkcijo. V državnem zakoniku je izšla odredba celokupnega ministrstva, ki pooblašča vlado, da rekvirira za preskrbo prebivalstva neobhodno potrebno množino žita in moka pri poljedelcih tudi iz zalog, ki so jim bile po doslej veljavnih predpisih puščene. Ker bodo vsled te odredbe vzete zaloge, ki so bile določene za lastno potrebo, je umevno, da se poljedelci z višjiimi prevzemnimi cenami deloma odškoduje. Pšenico in rž bodo plačevali po 15 kron za 100 kg dražje kot doslej, ječmen po 13 kron in koruzo po 12 kron dražje. Moka se vsled tega ne bo podražila.

g Omega nemškega vojnega posojila so podpisali za 14.550 milijonov mark. Dosedanja nemška vojna posojila so dosegla: 4.460, 9.060, 12.160, 10.77, 10.69, 13.120 in 12.500 milijonov mark.

DAROV ZA INVALIDE.

1325 kron za naše invalide je prinesla ginljiva pridiga, ki jo je imel na velikonočni ponedeljek v Gradcu prečasti g. dr. Al. Nastran. Takoj po pridigi se je v cerkvi pri darovanju nabralo skoraj 900 kron; nato pa je bilo tudi po mestu med našimi rojaki pravo »vstajenje krščanske ljubezni«. V kratkem se je nabralo še čez 400 kron. Odbor se vsem darovalcem in nabiralkam iskreno zahvaljuje in izraža svoje trdno upanje, da bodo ta lepi zgled naših rojakov v Gradcu posnemali vsepovsod in da se bo tako »vstajenje krščanske ljubezni« kmalu slavilo po vseh slovenskih župnijah.

Županstvo občine Šmartno pri Litiji je nabralo za slovenske vojne invalide vsoto 106 kron. Za ta velikodušni dar se »Slovenski odbor za vojne invalide v Ljubljani« vsem darovalcem in gospodu županu najtopleje zahvaljuje.

Nadalje še darujejo: Okrajna sodnja a Podgradu, Istra, za invalide iz Primorske 199 kron; za oslepele slovenske vojaške pošilajo mariborski bogoslovci kot vezilo za god mff. g. Rud. Janežič, ravnatelj, 70 kron; ravnatelj g. Rud. Janežič, Maribor, 10 kron.

Ljubljanska aprovizacija.

a Meso na rumene izkaznice C štev. 1301 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami C štev. 1301 do konca dobe meso po nižnji ceni v torek, dne 23. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: od 1 do pol 2 štev. 1301 do 1458, od pol 2 do 2 štev. 1459 do 1616, od 2 do pol 3 štev. 1617 do 1774, od pol 3 do 3 štev. 1775 do 1932, od 3 do pol 4 štev. 1933 do 2090, od pol 4 do 4 št. 2091 do 2248, od 4 do pol 5 štev. 2249 do 2406, od pol 5 do 5 štev. 2406 do 2564, od 5 do pol 6 štev. 2565 do 2722, od pol 6 do 6 štev. 2723 do konca.

a Oddaja pralnega praška »ženska hvala« na izkaznice za otroke do dovršenega tretjega leta. Oglasilo se je več strank, ki imajo majhne otroke, in prosilo za milo, ker jim primanjkuje vsakega sredstva za pranje perila. Ker jim z milom ne moremo postreči jim bomo dali pralni prašek »ženska hvala«, katerega imamo še nekaj v zalogi. Delili ga bomo na izkaznice za otroke do dovršenega tretjega leta pri Muhleisnu na Dunajski cesti v torek, dne 23. t. m. in v sredo, dne 24. t. m. Določen je tale red: V torek, dne 23. t. m. popoldne od 2 do 3 štev. 1 do 220, od 3 do 4 štev. 221 do 440, od 4 do 5 štev. 441 do 660. V sredo, dne 24. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 661 do 880, od 9 do 10 štev. 881 do 1100, od 10 do 11 štev. 1101 do 1320, popoldne od 2 do 3 štev. 1321 do 1540, od 3 do 4 štev. 1541 do 1760, od 4 do 5 štev. 1761 do 1890, od 5 do 6 št. 1981 do konca.

a Jajca za IX. okraj. Stranke IX. okraja dobe jajca v torek, dne 23. t. m. popoldne od 2. do 5. ure v cerkvi sv. Jožefa. Vhod sklozi glavna vrata. Prinesite s seboj rodbinske izkaznice. Stranke dobe za vsako osebo največ 10 jajc po 70 vinarjev.

× × ×

a Petrolej za rodbine (nove izkaznice črke A) se bode oddajal po sledečem redu: Stranka v I. do V. okraju dobi na odrezek A 1 1/2 litra petroleja (zadnjič 1/2 litra); stranke v VI. do IX. okraju dobe na odrezek A 1 1/2 litra petroleja (zadnjič 1/2 litra). Ostala dva odrezka in karto za petrolej se mora strankam vrniti. Odrezki, ki jih stranke same odrežejo, so neveljavni. Petrolej se dobi v sledečih trgovinah: Na izkaznice za I. okraj pri g. Perdanu, Cesarja Jožefa trg: 1—300 dne 24., 300—600 dne 25., 600—1000 dne 26. aprila. — Na izkaznice za II. okraj: a) pri g. Schifferju, Mestni trg: 1—100 dne 24. aprila; b) pri g. Kavčiču, Sv. Florijana ulica: 100—3000 dne 24., 300—600 dne 25., 600 do 800 dne 26. aprila; c) pri g. Tavčarju, Stari trg: 800—1100 dne 24., 1100—1300 dne 25., 1300—1500 dne 26. aprila. — Izkaznice za III. okraj: a) v konsumu, Krakovski nasip: 1—100 dne 24. aprila; b) pri g. Sokliču, Konjušna ulica: 100—400 dne 24., 400—800 dne 25. aprila; c) pri g. Steinerju, Opekarska cesta: 800—1000 dne 24., 1000—1150 dne 25. aprila; d) pri g. Poku, Opekarska cesta: 1150—1300 dne 24., 1300—1500 dne 25. aprila. — Na izkaznice za IV. okraj: a) v konsumu, Zvezda: 1—300 dne 24., 300—600 dne 25., 600—800 dne 26. aprila; b) pri Leskovic & Meden, Jurčičev trg: 800 do 1000 dne 24., 1000—1200 dne 25., 1200—1500 dne 26. aprila. — Na izkaznice za V. okraj: a) pri g. Zorcju, Dunajska cesta: 1—50 dne 24. aprila; b) pri g. Pollaku, Sv. Petra cesta: 50 do 200 dne 24., 200—400 dne 25. aprila; c) pri g. Fabjanu, Prešernova ulica: 400—700 dne 24., 700—900 dne 25., 900—1100 dne 26. aprila. — Na izkaznice za VI. okraj: a) pri g. Simončiču, Sv. Petra cesta: 1—200 dne 24., 200—400 dne 25., 400—700 dne 26. aprila; b) pri g. Zorčiču, Kolodvorska ulica: 700—900 dne 24., 900 do 1200 dne 25. aprila. — Na izkaznice za VII. okraj: a) pri g. Glaviču, Spodnja Šiška: 1—100 dne 24. aprila; b) pri g. Mlakarju, Sp. Šiška: 100—400 dne 24., 400—800 dne 25., 800—1000 dne 26. aprila. — Na izkaznice za VIII. okraj: pri g. Kučgovniku, Novi Udmart: 1—200 dne 24., 200—400 dne 25., 400—600 dne 26. aprila. — Na izkaznice za IX. okraj: pri g. Fojkarju, Dolenjska cesta: 1—200 dne 24., 200—400 dne 25., 400—600 dne 26. aprila.

a Petrolej za obrtnike (nove C karte) se dobi po sledečem redu: Na vsak odrezek C 1 se dobi 1 liter petroleja, in sicer od 27. aprila naprej. Odrezki, ki bi jih stranke same odrežale, so neveljavni. Stranke naj se drže strogo določenega reda, da ne bode nastala zmeda pri trgovcih. Ostala dva odrezka in karto za petrolej se mora strankam vrniti. Petrolej se dobi v sledečih trgovinah: Na izkaznice za I. okraj pri g. Predoviju, Poljanska cesta 73; za II. okraj pri g. Schifferju, Mestni trg; za III. okraj v konsumu, Krakovski nasip; za IV. okraj pri g. Staculu, Selenburgova ulica; za V. okraj pri g. Zorcju, Dunajska cesta; za VI. okraj pri g. Omanu, Radekega cesta; za VII. okraj pri g. Glaviču, Spodnja Šiška; za VIII. okraj pri g. Zormanu, Novi Udmart; za IX. okraj pri g. Klemencu, Dolenjska cesta.

a Petrolej za samce (nove B karte) se dobi po sledečem redu: Na vsak odrezek B1 se dobi 1/4 litra petroleja, in sicer od 30. aprila naprej. Odrezki, ki bi jih stranke same odrezale, so neveljavni. Stranke naj se strogo drže določenih dni, da ne bode zmede pri trgovcih. Ostala dva odrezka in karto se mora strankam vrniti. Petrolej se dobi v sledečih trgovinah: Na izkaznice za I. okraj pri g. Jermanu, Poljanska cesta; za II. okraj pri g. Schifferju, Glavni trg; za III. okraj v konsumu, Krakovski nasip; za IV. okraj pri g. Staculu, Selenburgova ulica; za V. okraj pri g. Zorcu, Dunajska cesta; za VI. okraj pri g. Omanu, Radeckega cesta; za VII. okraj pri g. Glaviču, Spodnja Šiška; za VIII. okraj pri g. Zormanu, Novi Udmat; za IX. okraj pri g. Klemencu, Dolenjska cesta.

KUPIM že rabljen ali nov **pianino**
Na kup dam eventuelno tudi 15 kg masti.
Ponudbe na upravo lista pod: »Pianino«. 1351

Naznanilo.

Staroznana

plzenska restavracija Schmidt
Ljubljana, Gradišče 2

Je zopet v polnem obratu in otvorjena za p. n. goste, ker je razpuščena častniška kuhinja 2. etap. štacij. poveljstva.

Izborna kuhinja po meščanskih cenah, PIVO, IN VINO TUDI ČEZ DAN IN TUDI ČEZ ULICO. — Velik senčnat vrt. — Velepospovanjem JOSPINA SCHMIDT, restavraterka.

Komenda na Reberci, p. Miklavc na Koroškem, PRODA na svojem posestvu na JEZERSKEM

1500 m³ stoječega lesa

skoraj vseskozi smreke, potom ofertov. Ponudbe do 2. majnika 1918 na imenovanje, kjer se dobijo tudi natančne informacije. 1350



Potrta neizmerno žalosti naznanjava v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš nad vse ljubljani soprog, ožir. oče, brat, svak in stric, gospod

Josip Poženel

strojevodja c. kr. južne selesnice

v sredo dne 17. aprila 1918 ob 1/21. uri zjutraj ponesrečil v izvrševanju svoje težke službe v Spitalu ob Dravi in se preselil v najlepši svoj dom, v starosti 39 let, nenadoma v boljše domovino. Truplo nepozabnega in nematnostnega pokojnika se prepele iz kraja nesreče v Ljubljano in se vrši pogreb v torek dne 23. aprila ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Pokojnika priporočamo v blag spomin. — Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1918.

Žalnoča soproga Pavla s sinom Pavelčkom.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.



Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskrenoljubljana soproga, mati, sestra, teta, gospa

Marija Weis

po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, dne 20. aprila ob 5. uri popoldne mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb predrage rajnice se vrši v ponedeljek, dne 22. aprila, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina 233, na pokopališče k Sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Rožna dolina, dne 20. aprila 1918.

Franc Weis, c. kr. pošni sluga, soprog.

Franci, sin,

Kontoristinjo

sprejme po dogovoru; stanovanje in hrana v hiši, Edmund Kotzbeek, Kranj. 1227

SPREJME SE

čevljarski pomočnik

LJUBLJANA MARTINOVA CESTA 8.

Malo posestvo

✓ Zehaj pri Naklem se dá v najem. Več se izve pri IVANU KRTU V STRUŽEVEM PRI KRANJU.

Slovenske narodne pesmi

Priredil in izdal podpisani.

za citre in petje.

Izšel je IX. zvezek. Vsebinska, kakor v prvih šesterih, narodne domoljubne pesmi. Vseled vedno večje draginje je cena zvezkom sploh po K 3.—. Kdor pošlje denar naprej, dobi zvezke poštne prosto. To je najhitreje in najceneje. Priporočam se!

IVAN KIFERLE

✓ LJUBLJANI, Krojaška ulica 8, II. nadst.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Razpis ustanop.

Na c. in kr. mornariški akademiji je oddati v šolskem letu 1918/19 štiri od dežele kranjske ustanovljene, po velikem admiralu Antonu Hausu imenovane ustanove za sinove neimovitih slojev prebivalstva kranjske dežele.

Splošni pogoji za sprejem v prvi letnik c. in kr. mornariške akademije so:

1. Domovinstvo na Kranjskem;
2. Telesna sposobnost za mornariško vzgojo in bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po »Predpisu za zdravniško reiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za sprejem kot gojenca c. in kr. mornariške akademije«, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. komadu leta 1902 (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske januarja l. 1903);
3. Zadovoljno нравno vedenje;
4. Izpolnjeno štirinajsto in neprekoračeno šestnajsto leto starosti;
5. Z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom dovršeno dosedanje šolanje in sicer: štiri nižje razrede kake javne tuzemske srednje šole ali ravno toliko letnikov kake vojaške nižje realke z nadaljnjim pogojem, da je prosilec dobil v matematiki najmanj red »dobro«.

Prošnje za eno gori omenjenih ustanov in svrhu sprejema v c. in kr. mornariški akademiji je poslati deželnemu odboru vojvodine Kranjske in to najkasneje do 1. junija t. l.

Pozneje došle prošnje se ne bodo vpoštevale. Izključujejo se prosilci, ki imajo v prvi vrsti pravico do kakega eraričnega mesta.

Prošnji je priložiti:

1. Krstni list;
2. domovinski list (mladeničev);
3. izpričevalo vojaškega zdravnika;
4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v zdravniškem izpričevalu;
5. vsa spričevala srednje šole in sicer tudi zadnje spričevalo od I. semestra;
6. spričevalo o premoženju, potrjeno od pristojnega županstva in župnega urada in ravno tako navrstveno spričevalo.

Prošnje je kolkovati s kolkom za 2 kroni, vsako prilogo pa s kolkom 50 vin., če že ni itak kolkovana.

Prošnje smejo vložiti samo starši (oče, ali če njega ni, mati ali varuh).

Kranjski deželni odbor

v Ljubljani, dne 20. aprila 1918.

Pošteno deklet

zmožna nemškega in ogrskega jezika, išče primerno službo pod »SLOVENKA« 1311.

Sadni mošt

1302 ima v zalogi
IVAN OGRIN, LAVERCA PRI LJUBLJANI.

Kupi se dobro ohranjena

konjska oprema (angl.)

Kdor jo ima na prodaj, naj pošlje svoj naslov in navede ceno pod »Konjska oprema« na upravo lista.

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. OSET, pošta GUŠTANJ, Koroško.

Krapina-

Toplice zdravljenje
(Hrvatsko)
Pojasnita in
prospekt zastoj.

Dobra oskrba zagotovljena!

Čvrsta deklica, stara 16 let, ki ima veselje za frizerko, bi rada nastopila mesto

učenke

najraje takoj ali kot učenka v kako trgovino.

Ponudbe pod šifro »Jugoslovanka 1320« na upravnništvo »Slovenca«.

Spretna **šivilja** in dve vajenki

se takoj sprejmejo.

Modni salon SETINC, Kongresni trg šte. 6.

Opeko, apno, cement, oziroma kak drug stavbeni material dam za nekaj

semenskega krompirja
IVAN OGRIN, LJUBLJANA, Gruberjevo nabrežje.

Cebulček

liter K 5.— priporoča

SEVER & URBANIČ, Ljubljana.

Blagajničarka

se takoj sprejme pri tvrdki

A. Persché, Ljubljana, Pred škofijo 21.

Sprejme se trezen, zanesljiv

hlapec

v trajno službo proti dobri plači. Oglašajo naj se samo taki z dobrimi spričevali. Ponudbe sprejema uprava »SLOVENCA« pod šifro »Zanesljiv«.

Kontoristinja

z večletno prakso, zmožna obeh jezikov, se takoj sprejme. Ponudbe z natančnimi podatki in sliko na »pošni predal 73« v Ljubljani. 1323

Prodajalka

za trgovino čevljev se takoj sprejme. — Reflektira se le na dobro moč, ki je v tej stroki izvežbana ter slovenskega in nemškega jezika zmožna. — Pismene ponudbe s sliko na tvrdko PETER KOZINA & CO. V LJUBLJANI.

Trgovski pomočnik

SE IŠČE za ureditev trgovine z mešanim blagom. Isti mora biti več cen in poznavanja blaga ter delaven in za vse uporaben. Znanje jezika zadostuje slovenščina. Hrana, stanovanje in perilo v hiši. Ponudbe sprejema uprava »SLOVENCA« pod št. 1346 proti priložitvi znamke za odgovor.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

starejša, samostojna moč, zmožna poleg obeh deželnih jezikov tudi italijanščine, se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji.

Obširne ponudbe na tvrdko:

FR. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Služkinja

poštena in marljiva, ki pozna tudi kmečka dela ter ima veselje do otrok, SE SPREJME k boljši družini na deželo v slovenskem delu Koroške. — Plača po dogovoru, hrana dobra in zadostna. — Nastop takoj. KRŠČANSKO ŽIVLJENJE IN LJUBEZEN DO OTROK STA PREDPOGOJI! Ponudbe sprejme iz prijaznosti upravnništvo lista pod: Zadovoljna služkinja 1282.

Prodaja se večja množina

strešne opeke

Oddaja se v vsaki množini.

MIHAEL HAFNER, Spodnja Šiška 162.

Ženitna ponudba.

Železniški revident, simpatične zunanosti, lastnik veleposvesta in veletrgovine, želi resnega znanja s primerno, simpatično in dobronamerno gospodarsko preteklostjo, ki ima veselje do gospodinjstva in trgovine. Ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo, če mogoče priporočeno, na naslov: »Gospodar«, posredovalnica »Union«, Dunaj I, Graben šte. 14. — Anonimna pisma se ne upoštevajo. Tajnost je popolnoma zagotovljena.

Strojnika

k Diesljevemu motorju z akumulatorji sprejme večje podjetje na Kranjskem. V poštev pride le prvovrstna, temeljito izboljšana moč. Ponudbe pod šifro H. U. 1236 na upravnništvo »Slovenca«.

PREKLIC.

Podpisani s tem izjavljamo, da nisem plačnik za svojega 67 let starega brata Antona Avguštin iz Gorenje vasi, kateri zlasti v zadnjem času opetovano ljudi oslepari, češ, da je on ta in ta ugledni posestnik iz Gorenje vasi, in švablja od njih denar, češ, zmanjkalo mu je toliko, da ne more plačati kupljene živine ali pa rokovalcu narejenega orodja, vrtni hoče čez par dni in dati tudi mesto denarja: krompir, moko, zabelo, drva, ako tako želi upnik.

Reteče pri škofji Liki, dne 12. aprila 1918.

Marija Avguštin, varuh.

Ženitna ponudba.

Intelligenten mladenič 35 let, obrt. mojster v prijaznem mestecu na Spodnjem Štajerskem, neomadeževane preteklosti, z 10.000 K prihranjenega denarja in pohištvo, pozneje še nekaj do te, se želi v svrhu ustanovitve lastnega doma seznaniti z mladenko (tudi vdove niso izključene) s primernim premoženjem, eventuelno priženiti. Ima veselje za posestvo, istotako za kupčijo ali podobno. Morebitne ponudbe, ako mogoče s sliko, katera se vrne, se prosijo prijazno pod »Navešeni samotar 1321« na upravo »Slovenca«. Tajnost zasigurana.

RADI PREVZEMA DRUGEGA PODJETJA

PRODAM

resnemu kupcu, kateri želi denar dobro naložiti, svojo dobro vpeljana

trgovino s celo zalogo

S PAPIRNATIM IN GALANTERIJSKIM BLAGOM.

Kupec si lahko zasigura lokale in stanovanje za več let. Vse je jako pripravno urejeno. Natančneje se izve v moji trgovini

Fr. Iglič

LJUBLJANA, MESTNI TRG 11.

trgovca s papirjem in galanterijo na drobno in 1309 debelo.

Zanesljivo

LUCERNO

ali nemško detelje oddaja v vsaki množini 1 kg 1303 po 16 K 50 vin.
FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Trgovci!

Ako hočete svoje odjemalce zadovoljiti, poslužite se

Adria-Izdelkov

kakor kavni nadomestek I s 50 % sladkorja, lug, Vaniljin sladkor, pecilni prašek, nadomestek škroba, pravi čaj, dišave, francosko žganje, pralno milo itd. itd. 1201

Za dobro kakovost svojih izdelkov jamči priznana solidna ter slovenska tvrdka

F. Šibenik,

Adria-izdelki, Zagreb.

CUNJE

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žaklje, vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje 1228

E. KOTZBEK V KRANJU.

SODE za vino in zelle

kupimo vsako množino. — Obširne ponudbe na pošni predal 49, Gradec.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Kupim zopet

v vseh, tudi v malih množinah

Šelak, orange K 115.— za kg
Kafro v kosih » 100.— » »
Šelak, rubin » 90.— » »
Vinska kislina, kristal. » 70.— » »
Gumi arab., debel » 40.— » »
Žveplo v palicah » 26.— » »
Boraks v kosih » 25.— » »
Salmijak v kosih » 24.— » »
Smirkovo platno št. 0-6 » 1.— za poło.

Jurij Faludi, Budapest,

V. Lipót-kört 12.

Prosijo se dopisi v nemščini.

Naslov za brzojavke: Indicator Budapest.

Kupujem:

les za jame od 12 cm naprej
mehak okrogel les, [na nt,
smrekovo lubje } lansko in
čreslo } letošnje,
kostanjev les } od 10 cm
hrastov les } naprej,

Prosim ponudbe s skrajnimi cenami, množino in navedbo roka za oddajo.

VINKO VABIČ,

žalec, Južno štajersko.

Kulturno poslovanje. Takojšnje plačilo proti duplikatom.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portpejev
med. obvez
redov
sabelj
bajonetov
mečev
kupel
pasov
čepic

rokavice
ovojskih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna
egal sukna
gumbov vseh vrst
in pritlikin
izgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vreč
kožuhov vseh vrst

čepic
znakov
rož za čep'ce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galanterijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brilantne
pudra
instrumentov za
nohte
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER

Ljubljana, Stari trg 8.

3133